

Le Apoštolengre Skutki

¹ Lačo Teofilona, ešebno zvitkos pisindom pal savoreste, so chudňa o Ježiš te kerel a te sikavel ² dži andre oda džives, sar sas ilo upre andro ņebos. Angloda sar sas ilo upre, diňa prekal o Sveto Duchos o prikazaňja le apoštolenge, saven peske kidňa avri. ³ Saranda (40) džives pal peskro meriben pes lenge o Ježiš buterval sikavelas avke, hoj te džanen, hoj dživel. Dikhle les a vakerelas lenca pal o krališagos le Devleskro. ⁴ Sar mek sas lenca jekhetane, prikazinelas lenge: „Ma džan het andral o Jeruzalem, ale užaren pre oda daros, pal savo tumenge vakeravas a pal savo miro Dad diňa lav, hoj tumen dela. ⁵ O Jan bolelas le paňeha, ale tumen avena bolde le Svete Duchoha, imar nabut dživesenca.“

O Ježiš džal andro ņebos

⁶ A sar pes zgele, phučle le Ježišostar: „Rajeja, či kames akana pale te ačhavel o krališagos le Izraeloskro?“

⁷ O Ježiš lenge odphenda: „Oda nane tumari veca te džanel o dživesa, abo te prindžarel o časi, save o Dad diňa peskra zoraha. ⁸ Ale avela pre tumende o Sveto Duchos, prilena leskri zor a avena mire švedki andro Jeruzalem the pal cali Judsko the andre Samarija a palis the dži andro posledno agor la phuvakro.“

⁹ Pal kala lava sas angle lengre jakha hazdlo upre andro ņebos a e chmara les iła pašal lengre jakha.

¹⁰ Androda, sar dikhenas upre pro ņebos, jekhvareste paš lende ačhile đuj murša urde andro parne gada, ¹¹ a phende: „Muršale andral e Galileja, so kade ačhen a dikhen pro ņebos? Kada Ježiš, savo sas tumendar ilo upre andro ņebos, avela pale avke, sar les dikhlán te džal andro ņebos.“

¹² Palis gele pale andro Jeruzalem pal o Olivovo Verchos, so hin vaj jekh kilometros paš o Jeruzalem. ¹³ Sar doavle andro foros, gele andro upruno baro kher, kaj bešenas o Peter, o Jakob, o Jan, o Andrej, o Filip, o Tomaš, o Bartolomej, o Matuš, o Jakob le Alfeoskro, o Šimon Zelota, saves vičinenas Horlivec, the o Judaš le Jakobskro. ¹⁴ Kala savore ačhenas jekhetane andro modlitbi, jekhetane le džuvlénca the la Mariaha, le Ježišoskra daha, the leskre phralenca.

Kiden avri le Matej vaš o apoštolos

¹⁵ Andre ola dživesa uštíla upre o Peter maškar savore učeňika. Sas ode vaj šel the biš (120) manuša. A phendá: ¹⁶ „Muršale, phralale, mušinda pes te naplñinel oda, so hin pisimen, so imar anglal phendá o Sveto Duchos prekal o David pal o Judaš, savo lidžalas olen, ko phandle andre le Ježiš. ¹⁷ Bo o Judaš sas jekh amendar a služinelas amenca jekhetane.“

¹⁸ A vaš o love, so chudňa vaš oda, hoj zradzinda le Ježiš peske cinda mała. Paloda peła tele šereha a phariła avke, hoj savoro andral

leste avla avri. ¹⁹ A dodžanle pes paloda savore manuša, so bešenas andro Jeruzalem. Vašoda pes vičinel odi mała andre lengri čhib Akeldama, so hin le Rateskri Mała.

²⁰ „Bo andro Žalmi hin pisimen:

*„Mi ačhel leskro kher omuklo
a űiko ode te na bešel!“*

A avrether:

„Leskri služba mi prelel aver!“

²¹ Vašoda kampil te kidel avri jekhes ole muršendar, ko sas amenca calo časos, medik sas o Ježiš maškar amende a phirelas amenca, ²² ko sas amenca akorestar, sar sas o Ježiš boldo le Janostar, dži andre oda džives, sar sas amendar ilo upre. Bo oda murš ačhela švedkos jekhetane amenca, hoj o Ježiš uštila andral o meriben.“

²³ Avke ačhade duje dženen: Le Jozef Barsabaš, saves vičinenas Čačipnaskro, the le Matej. ²⁴ Palis pes kavke modlĳinenas: „Rajeja, tu prindžares o jile savore manušengre, tu amenge sikav, saves kale dujendar tuke kidnal avri, ²⁵ hoj te prelel e apoštolsko služba, savi o Judaš omukla, hoj te džal pre peskro than.“

²⁶ Avke len dine losi a o losos peła pro Matej, savo sas imar rachimen paš o dešujekh (11) apoštola.

2

O Sveto Duchos avel tele pro Letņice

¹ Sar avla o inepos Letņice, penda (50.) džives pal e Patrađi, sas savoredžene jekhetane pre jekh than. ² Jekhvareste šundĳla andral o űebos ajsu zoralo hangos, sar te avlahas zorali balvaj, a naplĳinda calo kher, kaj bešenas. ³ Sikade pes

lenge ajse sar jagale čhiba, so pes rozdelinde a beše pre dojekh lendar. ⁴ Jekhvareste sas savore naplňimen le Svete Duchoha a chudle te vakerel andre aver čhiba, avke sar lenge delas o Duchos te vakerel.

⁵ Andro Jeruzalem sas o pobožna Židi andral savore narodi pal calo svetos. ⁶ Sar šunde oda hangos, savoredžene pes ode zgele a igen pes čudalīnenas, sar len šunde te vakerel andre lengre čhiba. ⁷ Našti avenas ke peste, čudalīnenas pes a phenenas jekh avreske: „Či nane savore kala, so kade vakeren, Galilejčana? ⁸ Sar oda, hoj sako amendar len šunas te vakerel andre amare čhiba, andre save barilam avri? ⁹ Amen o Parti, o Medi, o Elamiti, ola, ko bešas andre Mezopotamija, andre Judsko the andre Kapadokija, andro Pontus the andre Azija, ¹⁰ andre Frigija the andre Pamfilija, andro Egipt the andre phuv Libija paš o Cirenija, the ola, ko sam andral o Rim, ¹¹ o Židi the ola, ko pregele andro židoviko pačaben, o Krešana the o Arabi – savore len šunas te vakerel andre amare čhiba o bare veci le Devleskre!“ ¹² Igen pes čudalīnenas a našti ke peste avenas, phenenas jekh avreske: „Oda so hin kada?“

¹³ Ale varesave džene lendar asanas a phenenas: „Pile but mol!“

O Peter chudel te kazinel

¹⁴ O Peter uštila upre jekhetane le dešujekh (11) apoštolenca a chudňa ke lende te vakerel le zorale hangoha: „Muršale, save san Židi, the savore tumen, so bešen andro Jeruzalem!“

Šunen mišteš mire lava a achalon kaleske!
 15 Kala manuša nane mate, sar tumenge tumen gondolinen. Se mekča hin eña ori tosara. 16 Ale kada hin oda, so sas phendo prekal o prorokos Joel:

17 *Andre ola posledna dživesa ela avke, phenel o Del,
 hoj čhivava avri mire Duchos pre dojekh manuš*

*a tumare čhave the tumare čhaja prorokinena,
 tumare terne dikhena videňja
 a tumare phure manušen ela sune.*

18 *He, mek the pre mire služobňika the pro služobňički
 čhivava avri mire Duchos a prorokinena.*

19 *Sikavava o zazraki upre pro ňebos
 the o znameňja tele pre phuv,
 o rat, e jag the o baro thuv.*

20 *O kham pes čerinela pro kalipen
 a o čhonoru pro rat
 angloda, sar avela oda baro the slavno džives
 le Rajeskro.*

21 *A ela avke, hoj sako,
 ko lašarela le Rajeskro nav, ela zachraňimen.'*

22 *Muršale andral o Izrael, šunen kala lava: O Ježiš Nazaretsko sas oda murš, savo sas le Devlestar maškar tumende dokazimen la bara zoraha the le zazrakenca, save prekal leste o Del kerelas, avke sar oda the tumen korkore džanen. 23 Ale o Del imar anglal džanelas, so pes ačhela, a oda sas leskro planos, hoj tumen ole muršes te zalen a prekal o vasta le binošnengre te primaren pro kerestos a te murdaren. 24 No*

o Del les uštada andral o meriben a iľa lestar o meribnaskre dukha, se aňi pes na delas, hoj les o meriben te likerel andre peskri zor. ²⁵ Bo o David pal leste phenda:

*„Dikhavas le Rajes furt anglal mande;
ov hino paš miro čačo vast,
vašoda man na čhalavava.*

²⁶ *Vašoda radisaľila miro jilo the miri čhib,
hoj mek the miro telos odpočovinela andre
nadej,*

²⁷ *bo na mukeha miri duša
pre oda than, kaj hine o mule,
aňi na deha tire svetoneske,
hoj leskro telos te kirňol.*

²⁸ *Diňal mange te prindžarel o droma le
dživipnaskre
a napľineha man le radišagoha anglal tute!’*

²⁹ Muršale, phralale! Šaj tumenge phenav šmelones pal amaro dad pal o David, hoj ov muľa, sas parundo a leskro hrobos hino ke amende dži adadžives. ³⁰ Ov sas prorokos a džanelas, hoj o Del les diňa veraha lav, hoj pre leskro tronos bešela jekh leskre potomkendar. ³¹ O David oda imar anglal dikhľa a vakerelas pal o Kristus, *hoj uštela andral o meriben a hoj leskri duša na ačhela pre oda than, kaj hine o mule, aňi leskro telos na kirňola.* ³² Ipen ole Ježiš o Del uštada andral o meriben a amen savore oda dikhľam. ³³ O Del les hazdňa upre paš peskro čačo vast a priiľa le Dadestar le Svete Duchos, avke sar o Dad diňa lav. Ov les čhida avri pre amende a oda hin oda, so tumen akana dikhen

the šunen. ³⁴ Se o David na geľa upre andro ňebos, ale phendã:

„O Del phendã mire Rajeske:

Beš tuke pal miri čači sera,

³⁵ *medik tuke na thovava
tire ňeprijatelen tel o pindre.’*

³⁶ A vašoda mi džanen savore manuša andral o Izrael, hoj o Del ole Ježiš, saves tumen ukrižindan, kerďa Rajeske the Kristoske.“

Trin ezera nipi pačandĭle

³⁷ Sar oda o manuša šunde, geľa lenge oda dži andro jile a phende le Peteriske the okle apoštolenge: „So amenge kampil te kerel, phralale?“

³⁸ O Peter lenge phendã: „Keren pokaŋje a sako tumendar pes mi del te bolel andro nav Ježiš Kristus, hoj tumenge te aven odmukle o bini, a chudena le Svete Duchos sar daros. ³⁹ Bo kada lav, so o Del diňa, hin prekal tumende, prekal tumare čhave a the prekal sakoneste, ko hine dur, saven peske vičinela o Raj, amaro Del.“

⁴⁰ A mek the but avre lavenca lenge svedčinelas. Vakerelas a phenelas lenge pre godi: „Zachraňinen tumen andral kada binošno pokoleŋje!“ ⁴¹ Avke ola džene, ko radišagoha priile leskro lav, pes dine te bolel. A andre oda džives pes ke lende pridine vaj trin ezera (3 000) manuša.

⁴² Savore ola džene furt siklonas le apoštolendar a sas jekhetane le phralenca. Phagerenas o mare a ačhenas pro modlitbi.

Ešebno khangeri

⁴³ Pre savore nipi avelas dar, bo o apoštola krenas but zazraki the znamenja. ⁴⁴ Savore manuša, so pačandile, sas peha a sas len savoro jekhetane. ⁴⁵ Bikenenas peskre mali the majetki a rozdenas maškar peste pal oda, kaske keci kampelas. ⁴⁶ Sako džives sas jekhetane andro chramos a andre peskre khera phagerenas o mare a chanas o chaben radišagoha the žuže jilenca. ⁴⁷ Lašarenas le Devles a savore nipi len rado dikhenas. A o Raj pridelas sako džives neve zachrañimen manušen.

3

O Peter sastarel avri le banges

¹ O Peter the o Jan džanas upre andro chramos trin orendar pro modlitbi. ² A ipen akor ode anenas varesave muršes, savo sas bango, kanastar uliła. Sako džives les hordinenas paš e chramoskri brana, savi pes vičinel Šukar, hoj te žobrinel olendar, ko džanas andro chramos. ³ Sar dikhľa le Peter the le Jan te avel andro chramos, mangľa peske lendar love. ⁴ Akor o Peter the o Jan pre leste dikhle a phende: „Dikh pre amende!“ ⁵ A ov pre lende igen dikhelas, bo užarelas, hoj les dena love.

⁶ Ale o Peter phendă: „Nane man somnakaj aňi rup, ale oda, so man hin, oda tut dava: Andro nav Ježiš Kristus Nazaretsko ušći a phir!“ ⁷ Chudňa les le čače vastestar a hazdňa les upre. A takoj pro than leske zoralile o pindre the o khoča, ⁸ chučila upre a phirelas. Geľa lenca andro chramos, ode phirelas, chučerelas

radišagostar a lašarelas le Devles. ⁹ Savore nipi, so ode sas, les dikhle, sar phirel a lašarel le Devles, ¹⁰ a prindžarde, hoj oda sas ov, so bešelas paš e chramoskri brana, savi pes vičinel Šukar, a žobrinelas. A igen pes čudalinenas oleske, so pes leske ačhila.

O Peter kazinel andre dvora le Šalamunoskri

¹¹ Oda manuš phirelas pal o Peter the pal o Jan, a vašoda pes savore manuša zgele ke lende andre bari dvora le Šalamunoskri, bo naši avenas ke peste. ¹² Sar oda dikhla o Peter, odphenda le manušenge: „Muršale andral o Izrael, soske tumen oleske avke čudalinen? Abo soske pre amende avke dikhen, sar te oda amen kerđamas peskra zoraha abo pobožnostaha, hoj kada manuš te phirel? ¹³ *O Del le Abrahamoskro, le Izakoskro the le Jakoboskro, o Del amare dadengro* oslavinda peskre čhas le Ježiš, saves tumen diňan andre a na kamlan les akor, sar les o Pilat kamelas te premukel. ¹⁴ Tumen na kamlan le Svetes a Čačipnaskres, ale manglan, hoj tumenge te premukel le vrahos. ¹⁵ Murdardan oles, ko del o dživipen, ale o Del les uštađa andral o meriben a amen sam oleske švedki! ¹⁶ Pačabnaha andro nav Ježiš kada manuš, saves tumen dikhen a prindžaren, sastila avri. O pačaben andro Ježiš calkom sastarda kale muršes, avke sar oda tumen savore šaj dikhen.

¹⁷ Phralale, me džanav, hoj tumen aňi na džanenas, so kerđan, aňi tumare vodci. ¹⁸ Ale o Del naplňinda oda, so imar anglal phenda prekal savore peskre proroka, hoj leskro Kristus

cerpinela. ¹⁹ Vašoda akana keren pokañje a visaren tumen, hoj pes tumenge te khosen tele o bini a te avel pre tumende e nevi zor the o smirom le Devlestar, ²⁰ hoj te bičhavel tumenge le Ježiš Kristus, savo sas pre oda imar anglal dino. ²¹ Ov mušinel te ačhel andro ņebos dži akor, medik o Del na prikerela savoro, pal soste imar čirla vakerelas prekal savore peskre sveta proroka. ²² Bo o Mojžiš phendā le dadenge: *„O Raj, tumaro Del, tumenge ačhavela prorokos tumare phralendar, avke sar ačhađa man. Les šunena andre savoreste, so tumenge phenela. ²³ A dojekh manuš, ko na šunela ole prorokos, ela le Devleskre manušendar tradlo het.’*

²⁴ Savore proroka, o Samuel a the savore proroka, so avle pal leste, imar anglal vakerenas pal kala dživesa. ²⁵ Tumen san o čhave le prorokengre the la zmluvakre, savi o Del kerđa tumare dadenca akor, sar phendā le Abrahamoske: *„Andre tiro potomkos ena požehñimen savore narodi pre phuv.’* ²⁶ O Del ačhađa peskre Služobñikos le Ježiš a ešeb les bičhađa ke tumende, hoj tumen te požehñinel oleha, hoj tumen visarela tumare binošne dromendar.“

4

O Peter the o Jan angle Bari Rada

¹ Sar oda vakerelas le manušenge, avle pre lende o rašaja, o Saduceja the le chramoskre stražñikengro velitelis. ² On sas pre lende cholamen, bo o apoštola sikavenas le manušen a phenenas lengē, hoj andro Ježiš šaj uštena andral o meriben. ³ Zaile len, a vašoda, hoj imar

sas rat, phandle len andre bertena. ⁴ Ale but džene olendar, ko šunde o lav, pačandile a imar sas vaj pandž ezera (5 000) murša.

⁵ Ačila pes pro dujto džives tosara, hoj pes andro Jeruzalem zgele o vodci, o phuredera, o zakoniča, ⁶ o nekbareder rašaj Annaš, o Kajfaš, o Jan, o Alexander a the mek savore andral e famelija le nekbareder rašaskri. ⁷ Thode len te ačhel maškaral a phučen as lendar: „Sava zoraha, abo andre savo nav oda kerđan?“

⁸ Avke o Peter, naplñimen le Svete Duchoha, lenge phendā: „Vodcale the phureder manušale le Izraeloskre! ⁹ Amen sam adadžives sudzimen vaš o lačhipen, so pes kerđa le nasvale manušeske, a tumen amendar phučen, sar les sasfardam. ¹⁰ Akor mi džanen savore Izraeliti a the tumen savore, hoj andro nav Ježiš Kristus Nazaretsko, saves tumen ukrižindan a saves o Del uštada andral o meriben, sastila kada manuš avri anglal tumare jakha. ¹¹ O Ježiš hin *oda bar; savo tumen o murara odčhidan*

a savo ačila oda hlavno bar.

¹² A andre ñikaste avreste nane e zachrana, bo aňi nane aver nav tel o ñeboš, so ulahas dino le manušenge, andre savo šaj avas amen zachrañimen.“

¹³ Sar dikhle, hoj o Peter the o Jan pes na daran, čudalinde pes, bo džanenas, hoj on hine običajna manuša, so nane avrisikade. A prindžarde len, hoj phirenas le Ježišoha. ¹⁴ Ale sar dikhle paš lende te ačhel ole manušes, so sastila avri, našti phende nič. ¹⁵ Bičhade len avri andral e Bari Rada a palis pes maškar peste dovakerenas: ¹⁶ „So keraha kale manušenca?“

Bo sako, ko bešel andro Jeruzalem, džanel, hoj prekal lende pes ačhila baro zazrakos a amen oda našti zaprinas. ¹⁷ Ale vašoda, hoj pes oda mek buter te na rozvakerel maškar o nipi, zakazinas lenge, hoj imar te na vakeren andre oda nav nisave manušeske.“

¹⁸ Vičinde len a prikazinde lenge, hoj imar šoha te na vakeren aňi te na sikaven andro nav Ježiš. ¹⁹ Ale o Peter the o Jan lenge odphende: „Korkore rozsudzinen, či oda ulahas mištes anglo Del, hoj buter te šunas tumen sar le Devles. ²⁰ Bo amen našti preačas te vakerel pal oda, so dikhlam the šundam.“

²¹ Palis lenge mek jekhvar zakazinde a mukle len, bo na arakhle pre lende nič, vaš soske len šaj potrestindehas. Bo savore manuša lašarenas le Devles vaš oda, so pes ačhila. ²² Ole manušeske, so sastila avri, sas buter sar saranda (40) berš.

O učeňika lašaren le Devles

²³ A sar len premukle, avle paš peskre a phende lenge pal savoreste, so lenge o bare rašaja the o phuredera phende. ²⁴ Sar oda on šunde, jekhetane hazdle o hangos ko Del a phende: „Tu sal o Nekkbarer Del, savo kerđa o ňebos the e phuv, o moros a the savoro, so andre lende hin. ²⁵ Tu phendal prekal o Sveto Duchos prekal o muj tire služobňikoskro, amare dadeskro le Davidoskro:

„Soske pes choľaren o narodi

a o manuša gondolinen avri o zbitočna plani?

²⁶ *O krala pre phuv*

the o vladara uštile upre

a gele pro Del

the pre leskro Pomazimen.'

²⁷ Bo čačes o Herodes, o Pontsko Pilat, o pohana the o Izraeliti pes zgele andre kada foros pre tiro sveto Služobňikos, pro Ježiš, saves tu pomazindal, ²⁸ hoj te keren savoro oda, so tiro vast the tiri voľa imar anglal kamla, hoj pes te ačhel. ²⁹ Avke akana, ó, Rajeja, dikh pre oda, sar amen daraven avri a de tire služobňikenge te vakerele o lav šmelones the bi e dar. ³⁰ Nacirde tiro vast a sastar avri, ker o đivi the o zazraki andro nav Ježiš, andro nav tire svete Služobňikoskro."

³¹ A sar pes preačhile te modlinel, razisalila oda than, kaj sas zgele, a jekhvareste sas savoredžene naplñimen le Svete Duchoha a vakere nas le Devleskro lav bi e dar.

Le pačabnaskren sas savoro jekhetane

³² Olen, ko pačandile, sas jekh gondolišagos the jekh jilo a sas igen but džene. A űiko lendar na phenelas pal oda, so les sas, hoj oda hin leskro, ale savoro len sas jekhetane. ³³ O apoštola svedčinenas andre bari zor, hoj o Raj o Ježiš uštila andral o meriben a upral lende šavorende sas bari milost le Devleskri. ³⁴ Na sas űiko maškar lende, kas ulahas vareso frima. Bo savore, kas sas mali abo khera, bikenenas len a ola love, so vaš oda chudenas, ³⁵ anenas le apoštolenge a on rozdenas savorengel, kaske keci kampelas.

³⁶ Jekh lendar sas o Jozef, saves dine o apoštola nav Barnabaš (so hin prethodo: Oda, ko avren podhazdel upre.) Ov sas Levitas andral o Ciprus.

³⁷ Les sas maľa, bikendđa la a ola love anda a thođa le apoštolenge paš o pindre.

5

Pal o Ananijaš the Zafira

¹ Sas jekh murš, savo pes vičinelas Ananijaš a leskri romňi Zafira, a on bikende peskri maľa.

² Ale ov peske počoral mukľa ole lovendar a leskri romňi olear džanelas. Okla love, so leske ačhila, andã a thođa le apoštolenge paš o pindre.

³ O Peter phendã: „Ananijaš, soske o beng naplňinda tiro jilo, hoj te klamines le Svete Duchoske, a počoral tuke mukľal ole lovendar, so chudňal vaš e maľa? ⁴ Či na sas odi maľa tiri, akor sar mek na sas bikendi? A sar sas bikendi, či našti kerďal ole lovenca oda, so tu kamľal? Soske tuke domukľal andro jilo odi veca? Na klaminda le manušenge, ale le Devleske.“

⁵ Sar šunda o Ananijaš ola lava, peľa tele a muľa. A pre savoredženende, ko pes pal oda došunde, avľa bari dar. ⁶ O terne murša uštile, ile les avri a parunde les.

⁷ Vaj pal o trin ori avľa andre the leskri romňi, ale oj na džanelas, so pes ačhila. ⁸ O Peter phučľa the latar: „Phen mange, či vaš kajci bikenda e maľa?“

„He, vaš ajci,“ oj odphendã.

⁹ Avke lake o Peter phendã: „Soske tu-men dovakerďan, hoj pokušinena le Rajeskre Duchos? Dikh, o pindre olengre, ko parunde tire romes, hine paš o vudar a lidžana avri the tut.“

¹⁰ A oj jekhvareste peľa tele leske paš o pindre a muľa. Sar avle andre o terne murša, dikhle la muľa, ile la avri a parunde la paš lakro rom.

¹¹ A avľa bari dar pre cali khangeri the pre savorende, ko pes pal oda došunde.

¹² Prekal o vasta le apoštolengre pes ačhenas maškar o nipi bare đivi the zazraki. Savore pačabnaskre pes arakhenas jekhetane andre dvora le Šalamunoskri a sas len jekh gondolišagos. ¹³ Aver džene pes daranas paš lende te džal, ale maškar o nipi len sas bari pačiv. ¹⁴ So dureder, ta buter manuša pačanas a igen but murša the džuvla pačandile andro Raj. ¹⁵ Pro ulici anenas le nasvalen a thovenas len pro hadži the pro nošitki, hoj te odarik predžala o Peter, hoj bajča leskro ciños te avel pre varesave lendar. ¹⁶ A avenas ode the but nipi andral o fori pašal o Jeruzalem a anenas le nasvalen the olen, kas o nalačhe duchi trapinenas, a savore sas sastarde avri.

O rašaja džan pro apoštola

¹⁷ Akor uštila o nekbareder rašaj the savore, so leha sas andral e sekta le Saducejengri, a igen žjarlinenas, ¹⁸ vašoda chudle le apoštolen a phandle andre foroskri bertena. ¹⁹ Ale o aňjelos le Rajeskro phundrađa prekal e rat o vudar la bertenakro, ligenda len avri a phenda: ²⁰ „Džan andro chamos a vakeren le manušenge savore lava pal oda nevo džživipen.“

²¹ Sar oda on šunde, avle sig tosara andro chamos a sikavenas. A sar avla o nekbareder rašaj the ola, ko sas leha, zvičinde e Bari Rada, savore phurederen andral o Izrael. A bičhade andre bertena, hoj te anen le apoštolen. ²² Ale sar ode gele, na arakhle len andre bertena. Avke avle pale ²³ a phende: „E bertena arakhlam mištes phandli andre a o stražnika ačhenas

avri paš o vudar, ale sar la phundrađam, na arakhlam andre ņikas.“ ²⁴ Sar oda šunđa o velitelis le chramoskre stražnikengro the o bare rašaja, čudalinenas pes, bo na džanenas, so pes ačhila.

²⁵ Androda vareko avla a phenđa lenge: „Dikhen, ola murša, saven tumen thoda andre bertena, ačhen andro chamos a sikaven le manušen.“ ²⁶ Avke o velitelis peskre sluhenca gela a anda le apoštolen, ale na zoraha, bo daralas le manušendar, hoj andre lende te na čhivkeren le barenca.

²⁷ Sar len ande, ačhade len angle Bari Rada. O nekbareder rašaj lendar phučla: ²⁸ „Či tumenge na zakazindam te sikavel andre oda nav? Ale tumen pherdžardan o Jeruzalem tumare sikavibnaha a amenge den e vina vaš leskro meriben.“

²⁹ A o Peter the okla apoštola odphende: „Buter kampil te šunel le Devles sar le manušen.

³⁰ O Del amare dadengro uštada andral o meriben le Ježiš, saves tumen primardan pro kerestos a murdardan. ³¹ O Del les hazdňa upre paš peskro čačo vast a kerđa lestar Nektbareder Vodcas the Spasifelis, hoj o Izrael te visalol pale ko Del a te aven lenge odmukle o bini. ³² Amen sam o švedki kale vecenge a the o Sveto Duchos, saves diňa o Del olenge, ko les šunen.“

Le Gamalieloskri rada

³³ Sar oda on šunde, ačhile igen cholamen a kamle len te murdarel. ³⁴ Ale uštila varesavo Farizejis andral e Bari Rada, savo pes vičinelas Gamaliel a sas učitelis le Zakonoskro, saves peske važinenas savore nipi. Ov rozkazinda, hoj

te lidžan le manušen pro sikra avri ³⁵ a phenda lenge: „Muršale andral o Izrael, mištes tumen rozgondoġinen, so kerena kale manušenca! ³⁶ Bo nadočirla uštġla o Teudas, savo phenelas pal peste, hoj ov hino vareko. A prithode pes paš leste vaj štar šel (400) murša. Ale sar les palis murdarde, savore, ko les šunenas, pes rozdenašle a rozgele. ³⁷ A pal leste uštġla o Judaš andral e Galileja, akor sar pes zgenenas o manuša. Iġa pal peste but nipen a the ov muġa a savore, ko les šunenas, pes rozdenašle. ³⁸ Vašoda tumenge phenav: Den smirom kale manušen a muken len te džal! Bo te kada planos abo kadi buči hin le manušendar, rozperela pes, ³⁹ ale te oda hin le Devlestar, našti len zaačhavena. A te na pes palis mek sikavel, hoj džan pro Del!“

A šavore andral e Bari Rada les šunde. ⁴⁰ Vičinde peske le apoštolen a marde len. Prikazinde lenge, hoj te na vakeren andro nav Ježiš, a premukle len.

⁴¹ Sar o apoštola odgele pašal e Bari Rada, thovenas baripen vaš oda, hoj šaj cerpinen vaš o nav Ježiš. ⁴² Na preačhenas sako džives te sikavel andro chramos the pal o khera a vakerenas o evaņjelium, hoj o Ježiš hin o Kristus.

6

Ačhaven eġta služobņiken

¹ Andre ola dživesa, sar sas furt buteder učeņika, chudle o Helenisti* te dudrinel pro

* **6:1** 6,1 O Židi, so vakerenas grecki.

Hebreja†, hoj sako džives na kerenas pašal lengre vdovi avke sar pašal aver vdovi. ² Akor peske o dešuduj (12) apoštola vičinde savore učeņiken a phende: „Nane oda šukares, hoj amen te omukas le Devleskro lav a te keras pašal o skaminda. ³ Vašoda, phralale, kiden tumenge tumendar avri efta muršen, pal save sako džanel, hoj hine naplñimen le Svete Duchoha the la gođaha. Len ačhavaha andre kadi služba ⁴ a amen pes šaj modlīnas a služinas le Devleskre layeha calo časos.“

⁵ Oda lav sas pre dzeka savoredženenge a kidle peske avri le Štefan, muršes, andre savo sas pherdo pačaben the Sveto Duchos, a the le Filip, le Prochorus, le Nikanor, le Timon, le Parmenas the le Mikulaš andral e Antiochija, savo sas Grekos a savo imar sigeder pregela pro židoviko pačaben. ⁶ Ačhade len anglo apoštola a on pes pre lende modlīnde a thode pre lende o vasta.

⁷ Le Devleskro lav barolas a sas furt buteder učeņika andro Jeruzalem. A the igen but rašaja pačandile.

O Štefan angle Bari Rada

⁸ A o Štefan, andre savo sas pherdo le Devleskri milost the zor, kerelas maškar o nipi bare đivi the zazraki. ⁹ No avle varesave manuša andral e Libertinsko sinagoga, kaj sas Židi andral e Cirenija the Alexandrija, a avle mek the ola, so sas andral e Cilicija the andral e Azija, a vesekedinenas pes le Štefanoha. ¹⁰ Ale o Duchos

† 6:1 6,1 O Židi, so vakerenas hebrejski.

diña le Štefan ajsi godi te vakerel, hoj leske naši odphenenas.

¹¹ Avke počoral prevakerde varesave muršen, hoj te phenen: „Šundam les te vakerel nalače lava pro Mojžiš the pro Del.“

¹² Avke marde upre le nipen, le phurederen the le zakoničen. Avle pre leste, chudle les a ligende les angle Bari Rada. ¹³ Ande falošne švedken, save phende: „Kada manuš na preačhel te vakerel nalače lava pre kada sveto than the pro zakonos. ¹⁴ Bo šundam les te vakerel, hoj oda Ježiš Nazaretsko čhivela tele kada than a čerinela o tradiciji, so amenge diña o Mojžiš.“

¹⁵ Savore, so bešenas andre Bari Rada, pes zadikhle pro Štefan a dikhle, hoj leskro muj dičholas avke sar muj le aňjeloskro.

7

Le Štefanoskre lava

¹ O nekbareder rašaj lestar phučla: „Hin oda čačes avke?“

² O Štefan odphenda: „Phralale the dadale, šunen! O baro Del pes sikada amare dadeske le Abrahamoske, sar sas andre Mezopotamija, sar mek na bešelas andro Charan ³ a phenda leske: *„Dža avri andral tiri phuv the andral tiri famelija a dža andre odi phuv, savi tuke sikavava.“*

⁴ Avke geła het andral e chaldejiko phuv a bešelas andro Charan. Palis, sar muła leskro dad, preande les odarik andre kadi phuv, andre savi tumen akana bešen. ⁵ O Del ode na diña le Abraham aňi sikra phuv, ale diña les lav, hoj

odi phuv dela leske the leskre potomkenge. O Del oda phenda akor, sar mek les na sas chave.

⁶ O Del phenda, hoj *leskre potomki bešena andre cudzo phuv, hoj ode lendar kerena otroka a štar šel (400) berš len trapinena.* ⁷ Ale oda narodos, kaske on služinena, me sudzinava, phenda o Del. *Palis odarik avena avri a služinena mange pre kada than.* ⁸ Kerda leha zmluva pal e obriezka, avke leske ulila o Izak a pro ochtoto džives les o Abraham obrezinda. Le Izakostar sas o Jakob a le Jakobostar sas amare dešuduj (12) bare dada.

⁹ O bare dada žjarlinenas pro Jozef a bikende les andro Egipt, ale o Del sas leha ¹⁰ a ila les avri andral savore leskre pharipena, presikađa leske peskri milost a diňa les godi anglo Faraonos, egiptsko kralis. Ov palis ačhađa le Jozef, hoj pes te starinel pal o Egipt the pal calo leskro kher.

¹¹ Avke avla bari bokh pro calo Egipt the pro Kanaan the baro pharipen a amare daden na sas so te chal. ¹² Sar šunda o Jakob, hoj andro Egipt hin o chaben, bičhađa ode ešebnovar amare daden. ¹³ A sar ode avle dujtovar, diňa pes o Jozef te prindžarel peskre phralenge a o Faraonos pes dodžanla pal e famelija le Jozefoskri. ¹⁴ Avke len bičhađa o Jozef, hoj te anen ke leste leskre dades le Jakob the cali leskri famelija - eftavardeš the pandž (75) manušen. ¹⁵ O Jakob the amare dada avle tele andro Egipt a ode the mule. ¹⁶ Palis len preligende andro Šichem a parunde len andro hrobos. Oda hrobos cinda o Abraham le Chamoroskre čhavendar andro Šichem.

17 Sar imar avelas o časos, hoj o Del te dolikerel oda lav, so diña le Abrahamoske, amare manuša andro Egipt igen baronas a zoralonas, 18 medik *na chudña te kralinel andro Egipt aver kralis, savo imar na prindžarelas le Jozef.* 19 Oda kralis palis avke trapinelas amare manušen the amare daden, hoj mušinenas te odčhivel peskre čhavoren, save mekča ulonas a mukenas len te merel.

20 Andre oda časos uliła o Mojžiš a sas igen šukar anglo Del. Trin čhon les bararenas avri andre le dadeskro kher. 21 Sar les mušinde pestar te del het, arakhła les le faraonoskri čhaj a bararda les avri sar peskre čhas. 22 O Mojžiš sas avrisikado andro nekfeder egiptsko godaveripen a sas zoralo andre oda, so vakereles, the andre oda, so kerelas.

23 Sar leske sas saranda (40) berš, avła leske andro jilo, hoj te džal te dikhel peskre phralen, le Izraeliten. 24 A sar dikhła o Mojžiš, hoj varesavo Egiptanos dukhavelas jekhe Izraelitas, geła les te brañinel a murdarda le Egiptanos. 25 Ov peske gondolinelas, hoj leskre manuša achalona, hoj len o Del kamel te zachrañinel prekal leskro vast, ale on oleske na achalile. 26 Palis pre aver džives avła o Mojžiš paš o duj Izraeliti, save pes vesekedinenas maškar peste. Kamla maškar lende te anel o smirom a phenda: ‚Muršale! Phrala san, soske tumen maren?‘

27 Ale oda, ko dukhavelas peskre phrales, ispidña le Mojžiš a phenda: ‚*Ko tut ačhada upral amende vodcaske the sudcaske?* 28 Kames man te murdarel avke, sar murdardal idž kole

Egiptanos?' ²⁹ Sar oda o Mojžiš šunda, denašla a bešelas andre midijaňiko phuv sar cudzincos, kaj leske ulile duj muršora.

³⁰ Pal o saranda (40) berš pes sikađa o aňjelos le Rajeskro pre pušta le Mojžišoske paš o verchos Sinaj andro krakos, so labolas. ³¹ Sar oda dikhla o Mojžiš, čudalinelas pes oleske, so dikhel. Ale sar geľa pašeder, hoj te dikhel feder, prevakerđa ke leste o hangos le Rajeskro: ³² *„Me som o Del tire dadengro, o Del le Abrahamoskro, o Del le Izakoskro a o Del le Jakoboskro.“* O Mojžiš avke predarandila, hoj izdralas a daralas pes pre oda te dikhel.

³³ O Raj leske phenda: *„Čhiv tele o sandalki pal o pindre, bo odi phuv, pre savi ačhes, hiňi sveto.“* ³⁴ *Dikhľom, me mištes dikhľom, sar mire nipi cerpinen andro Egipt a šundom, sar lenge hin phares. Vašoda avľom tele, hoj len te zachraňnav. Avke akana av a bičhavava tut andro Egipt.“*

³⁵ Oda sas oda Mojžiš, saves on na kamle a saveske phende: *„Ko tut ačhađa upral amende vodcaske the sudcaske?“* A ipen les bičhađa o Del, hoj len te lidžal a te zachraňinel akor, sar ke leste prevakerđa o aňjelos, savo pes leske sikađa andro krakos. ³⁶ O Mojžiš len ila avri andral o Egipt a kerelas o đivi the o zazraki andro Egipt, paš o Lolo moros a the pre pušta saranda (40) berš.

³⁷ Oda hin oda Mojžiš, savo phenda le Izraelitenge: *„O Raj, tumaro Del, tumen dela ajse prorokos tumare phralendar, sar som me.“* ³⁸ Ov hin oda, ko sas pre pušta le manušenca andral o

Izrael the le aňjeloha, savo ke leste vakerelas pro verchos Sinaj the ke amare dada, a ov chudňa o lava le dživipnaskre, hoj len te del amenge.

³⁹ Ale amare dada les na kamenas te šunel, odčhide les a visarde pes pale le jilenca andro Egipt.

⁴⁰ Phende le Aronoske: *„Ker amenge devlen, save džana anglal amende, bo na džanas, so pes ačhila ole Mojžišoha, so amen ila avri andral e egiptsko phuv.“*

⁴¹ Andre ola dživesa peske kerde modla gurumňora a obetinde lake. Radisalonas oleske, so kerde peskre vastenca.

⁴² Ale o Del pes lendar visarda het a diňa lenge, hoj pes te modľinen ko ňeboskre čercheňa, avke sar hin pisimen andro zvitkos le prorokengro:

„Izraelitale, či mange andan obeti the dari pre pušta tel o saranda (40) berš?“

⁴³ *„Ilan a lidžanas le Molochoskro stanos the e čercheň tumare devleskri le Refanoskri;*

o modli, so tumenge kerďan, hoj anglal lende te bandon.“

Vašoda tumen bičhavava andro zajatje dži pal o Babilon.“

⁴⁴ Amare daden sas pre pušta o Svetostankos. Sas kerdo avke, sar o Del le Mojžišoske phenda the sar oda dikhla.

⁴⁵ Oda Svetostankos preile amare dada a le Jozuaha les doande andre phuv, so sas le pohanengri. Le pohanen tradňa o Del het amare dadendar a o Svetostankos ode ačhila dži andro dživesa le Davidoskre.

⁴⁶ O Del rado dikhelas le David a o David mangelas le Jakoboskre Devles, či šaj leske ačhavel kher;

⁴⁷ ale oda sas o Šalamun, ko le Devleske ačhada kher.

⁴⁸ Ale o Nekbareder na bešel andro khera, so hine kerde le manušengre vastendar, avke sar phenel o prorokos:

⁴⁹ *O ņebos hin miro tronos, phenel o Del,
a e phuv hiŕi tel mire pindre.*

Savo kher mange ačhavena?

*Vaj kaj hin varesavo than,
kaj mange me šaj odpočovnav?*

⁵⁰ *Či oda savoro na kerđa miro vast?'*

⁵¹ Tumen zacata manušale! O jile tumende hin zaphandle a na šunen pro kana! Tumen furt džan pro Sveto Duchos avke sar the tumare dada! ⁵² Pre savo prorokos na džanas tumare dada? Se on murdarde olen, ko imar anglal phenenas, hoj avela o Čačipnaskro. A tumen les akana diňan andre a murdarđan. ⁵³ Tumen priiľan o Zakonos le aňjelendar a na dolikerđan les!“

O Štefan murdardo le barenca

⁵⁴ Sar kada šunde, avľa lenge bari cholĩ andro jile a randenas pre leste le dandena. ⁵⁵ O Štefan, napľnimen le Svete Duchoha, hazdňa o jakha pro ņebos a dikhľa le Devleskri slava the le Ježiš te ačhel pal e čači sera le Devleskri. ⁵⁶ A phendã: „Dikhav o ņebos phundrado a le Čhas le Manušeskres te ačhel pal e čači sera le Devleskri.“

⁵⁷ Akor on chudle zorales te vičinel, phandle peske andre o kana a jekhetane pre leste chučile.

⁵⁸ Tradle les avri andral o foros a chudle andre leste te čhivkerel le barenca. O švedki peske

thode o plašti paš jekh terno manuš, savo pes vičinelas Saul.

⁵⁹ A sar čivkerenas andro Štefan le barenca, ov vičinelas pro Raj: „Raja, Ježiš, prile mire duchos!“ ⁶⁰ Palis peľa pro khoča a vičinda zorale hangoha: „Rajeja, ma rachin lenge kada binos!“ Sar oda phenda, zasuča.

8

O Saul džal pre khangeri

¹ O Saul suhlasinelas, hoj le Štefan murdarde. A ole dživesestar chudle igen te džal pre khangeri andro Jeruzalem. Savoredžene pes rozdenašle andre Judsko the andre Samarija, ale o apoštola na denašle. ² O pobožna murša parunde le Štefan a igen pal leste rovenas. ³ Ale o Saul chudňa te ničinel e khangeri. Džalas andro khera, lelas le muršen the le džuvlen a thovelas len andro bertenj.

O evaňjelium pes kazinel andre Samarija

⁴ Ola, ko pes rozdenašle, vakerenas o evaňjelium všadzik, kaj džanas. ⁵ O Filip geľa andro foros Samarija a kazinelas lenge le Kristus. ⁶ But manuša igen mištes šunenas, so o Filip vakerelas, a dikhenas o zazraki, so kerelas. ⁷ Bo andral o but manuša avenas avri o nalače duchi bara vikaha a but kaliki the bange sastile avri. ⁸ Avke avľa baro radišagos andre oda foros.

⁹ Ale andre oda foros imar angloda dživelas jekh murš, savo pes vičinelas Šimon. Ov peskre čarenca kerelas oda, hoj pes o nipi andre Samarija igen te čudalinen, a lašarelas pes, hoj hino

vareko baro. ¹⁰ Savoredžene les igen šunenias, o bare the o cikne, a phenenas: „Ov hino odi Bari zor le Devleskri.“ ¹¹ Igen mištes les šunenias, bo imar but kerelas maškar lende o čari. ¹² Ale sar pačandile le Filiposke, savo lenge vakerelas pal o krališagos le Devleskro the pal o nav Ježiš Kristus, denas pes te bolel, o murša the o džuvla. ¹³ No the oda Šimon pačandila, diña pes te bolel a phirelas pal o Filip. A sar dikhla, hoj pes ačhen bare divi the zazraki, čudalinelas pes.

¹⁴ Sar pes o apoštola andro Jeruzalem došunde, hoj e Samarija priila o lav le Devleskro, bičhade ke lende le Peter the le Jan. ¹⁵ Sar ode doavle, modlinenas pes vaš lenge, hoj te chuden le Svete Duchos, ¹⁶ bo o Sveto Duchos mek na avla tele pre ñikaste lendar a sas ča bolde andro nav le Rajeskro le Ježišoskro. ¹⁷ Avke pre lende thode o vasta a on priile le Svete Duchos.

¹⁸ Sar dikhla o Šimon, hoj le Svete Duchos chudle akor, sar pre lende o apoštola thode o vasta, anda lenge love ¹⁹ a phenda: „Den the man kajsi zor, hoj oda, pre kaste thovava o vasta, te chudel le Svete Duchos.“

²⁰ O Peter leske phenda: „Mi kirñon tire love the tuha, bo tuke gondolinda, hoj tuke šaj cines le Devleskro daros vaš o love! ²¹ Tu na sal jekh amendar andre kadi buči, bo tiro jilo nane žužo anglo Del. ²² Vašoda ker pokañje andral kada binos a mang le Rajes, či tuke na odmukela oda, so tuke gondolinehas andro jilo. ²³ Bo dikhav, hoj hin andre tu pherdo zavist a sal phandlo andro binos!“

24 O Šimon odphenda: „Mangen le Rajes vaš ma, hoj te na avel pre ma nič olestar, so phendan.“

25 Sar imar o apoštola dine avri o svedectvos a vakerde le Rajeskro lav, džanas pale andro Jeruzalem. Pal o drom vakerenas avri o evaňjelium andro but Samaritanska gavora.

O Filip the o eunuchos

26 O aňjelos le Rajeskro prevakerda ko Filip a phenda leske: „Ušti a dža pro juhos, pro drom, so džal andral o Jeruzalem tele andre Gaza.“

(Pal oda drom pes imar akana na phirel.) 27 O Filip uštıla a geľa. Dikhľa muršes Etiopčanos, savo sas baro manuš, eunuchos la Kandakakro, la kralovnakro andral e Etiopija. Ov sas upral savoro lakro barvalipen a sas andro Jeruzalem te lašarel le Devles. 28 Džalas pale khere, bešelas pre peskro verdan a genelas le prorokos Izajaš. 29 A o Duchos phenda le Filiposke: „Dža pašeder a dochude o verdan.“

30 Sar doavľa o Filip a šunđa les te genel le prorokos Izajaš, phenda: „Či achalos oda, so genes?“

31 Ov odphenda: „Sar šaj achaluvav, te mange ňiko na phenela, pal soste ode džal?“ A mangľa le Filip, hoj te bešel paš leste a te džal leha.

32 Oda, so genelas le Devleskre Lavestar, sas kada:

*„Lidžanas les sar ovečka te murdarel
a avke sar o bakroro na del avri o hangos
anglal oda, ko les strihinel,
avke aňi ov na phundrađa peskro muj.*

³³ *Ov sas teledikhlo
a na sudzinde les avke, sar kampla.
A ko šaj vakerela pal leskro potomstvos,
te leskro džživipen pes lel pal e phuv?"*

³⁴ O eunuchos odphenda le Filiposke: „Mangav tut, pal kaste vakerel o prorokos? Pal peste, či pal avreste?“ ³⁵ Akor chudña o Filip te vakerel ole lavestar andral o Izajaš a phenelas leske o evaňjelium pal o Ježiš.

³⁶ Sar džanas pal o drom, dikhle varesavo paňi a o eunuchos phenda: „Dikh, paňi! So mange braňinel te del pes te bolel?“ ³⁷ [O Filip phenda: „Te pačas andral calo tiro jilo, šaj.“ Ov odphenda: „Pačav, hoj o Ježiš Kristus hino le Devleskro Čhavo.“] ³⁸ Avke zaačhada o verdan a sodujđzene, o Filip the o eunuchos, gele andro paňi a bolda les.

³⁹ Sar avle avri andral o paňi, o Duchos le Rajeskro ila le Filip het. O eunuchos les imar buter na dikhla a džalas peskre dromeħa radišagoha.

⁴⁰ O Filip pes arakhla andro Azotus. Phirelas a vakerelas savore ole forenge o evaňjelium, medik na doavla andre Cezarea.

9

O Ježiš pes sikavel le Sauloske

¹ O Saul mek furt džalas pro učeňika le Rajeskre a kamelas len te murdarel avri. Avla ko nekbareder rašaj ² a mangla lestar o lila pro sinagogi andro Damašek, hoj te rodel avri ole muršen the ole džuvlen, save džan pal o drom le Rajeskro, hoj len te phandel andre a te anel

len andro Jeruzalem. ³ Ačila pes androda, sar džalas, sar imar sas pašes paš o Damašek, hoj les jekhvareste zaučharda andre o švetlos andral o ņebos. ⁴ Peła pre phuv a šundā o hangos, savo leske phendā: „Saul, Saul, soske pre mande džas?“

⁵ O Saul phendā: „Ko sal, Rajeja?“

O Raj odphendā: „Me som o Ježiš, pre kaste tu džas. ⁶ Ušti a dža andro foros, ode pes tuke phenela, so kempel te kerel.“

⁷ Ola murša, so leha džanas jekhetane, na džanle pre oda so te phenel, bo šunde o hangos, ale ņikas na dikhle. ⁸ Pališ o Saul uštīla pal e phuv, a sar phundrađa o jakha, na dikhelas nič. Avke les ile vastestar a ligende les andro Damašek. ⁹ Trin džives sas koro a na chalas aŋi na pijelas.

¹⁰ Andro Damašek sas varesavo učeŋikos, savo pes vičinelas Ananijaš. Leske phendā o Raj andro viđeŋje: „Ananijaš!“

„Kade som, Rajeja,“ odphendā.

¹¹ Avke leske o Raj phendā: „Ušti a dža pre ulica, so pes vičinel Rovno. Andre le Judaskro kher arakh avri le Saul andral o Tarzus, bo ipen akana pes modlinel. ¹² Ov dikhla andro viđeŋje muršes, savo pes vičinel Ananijaš, savo avla paš leste a thoda pre leste o vasta, hoj te dikhel.“

¹³ O Ananijaš odphendā: „Rajeja, but manušendar šundom pal kada murš, hoj keci but nalačhipen kerđa tire manušenge andro Jeruzalem. ¹⁴ A the kade les hin zor le bare rašajendar te phandel andre savoren, ko lašaren tiro nav.“

¹⁵ Ale o Raj leske phendā: „Dža, bo me mange les kidňom avri, hoj prekal leste te kerav miri buči, hoj ov te anel miro nav anglo aver narodi, anglo kralā the anglo čhave le Izraeloskre. ¹⁶ Me leske sikavava, keci but mušinelā te precerpinel vaš miro nav.“

¹⁷ Akor odgeła o Ananijaš a geła andro kher, thođa pre leste o vasta a phendā: „Saul, phralā! O Raj o Ježiš, savo pes tuke sikađa pro drom, sar avehas kade, man bičhađa, hoj pale te dikhes a te aves naplňimen le Svete Duchoha.“ ¹⁸ Takoj leske pele tele pal o jakha ajse sar šupini. Chudňa pale te dikhel, uštíla a diňa pes te bolel. ¹⁹ Palis chała o chaben a chudňa zor.

O Saul kazinel andro Damašek

O Saul ačhíla vajkeci dživesa le učeňikenca andro Damašek. ²⁰ Takoj vakerelas andro sinagogi, hoj o Ježiš Kristus hin le Devleskro Čhavo. ²¹ Savore, save les šunde, pes čudalínenas a phenenas: „Či nane oda ov, savo andro Jeruzalem murdarelas olen, ko lašarenas kada nav? A the kade avla, hoj len te phandel andre a te lidžal anglo bare rašaja.“ ²² O Saul furt zoralolas andro lav. Igen džanelas te dokazinel, hoj o Ježiš hino o Kristus, až avke, hoj o Židi, so bešenas andro Damašek, pre oda našti odphenenas.

O Saul denašel andro Jeruzalem

²³ Sar imar pregeła but dživesa, o Židi pes maškar peste dovakerde, hoj les murdarena, ²⁴ a stražinenas o brani rat-džives, hoj les te murdaren, ale o Saul pes pal oda dodžanla.

²⁵ Vašoda o učeňika les rači mukle tele pal o muros le lanoha andro košaris.

²⁶ Sar avľa o Saul andro Jeruzalem, kamľa te džal paš o učeňika, ale daranas lestar, bo na pačanas leske, hoj ov hino čačes učeňikos.

²⁷ Ale o Barnabaš les iľa, ligendä ko apoštola a vakerďa lenge avri, sar o Saul dikhľa le Rajes pro drom, sar leha vakerďa a the sar andro Damašek vakerelas bi e dar andro nav le Ježišoskro. ²⁸ Palis o Saul ačhila lenca a phirelas pal o Jeruzalem. Kazinelas šmelones andro nav le Rajeskro le Ježišoskro. ²⁹ Vakerelas a vesekedinelas pes le Židenca, save vakerenas grecki. Ale on les kamenas te murdarel. ³⁰ No, sar pes pal oda dodžanle o phrala, ile les tele andre Cezarea a bičhade andro Tarzus.

³¹ Avke sas smirom andro khangera pal caľi Judsko, Galileja the Samarija. O khangera zoralonas a baronas, bo dživenas andre sveto dar anglo Raj a o Sveto Duchos len pošešinelas.

O Peter sastarel le Eneaš

³² Sar phirelas o Peter than thanestar, avľa the ke le Devleskre manuša, save bešenas andre Lidda. ³³ A arakhľa ode varesave manušes, savo pes vičinelas Eneaš. Ov sas kalikos a očno beršendar pašlolas ča andro hadžos. ³⁴ O Peter leske phendä: „Eneaš, o Ježiš Kristus tut sastarel avri! Ušći a ker pal tu o hadžos!“ A o Eneaš takoj ušćila. ³⁵ Dikhle les savore, so bešenas andre Lidda the andro Šaron, a visarde pes ko Raj.

O Peter uštavel la Tabita andral o meriben

³⁶ Andre Joppa sas jekh učeňička, savi pes vičinelas Tabita, so hin andre grecko čhib Dorkas*. Oj kerelas but lačhipen a pomožinelas le čorenge. ³⁷ Andre ola dživesa pes ačhila, hoj nasvaliła a muła. Sar la thode le paňeha, ligende la andro upruno kher. ³⁸ Vašoda, hoj e Lidda hiňi pašes paš e Joppa a o učeňika pes došunde, hoj ode hin o Peter, bičhade ke leste duje muršen a mangenas les: „Av sig ke amende!“

³⁹ O Peter uštila a geła lenca. Sar doavla ode, ligende les andro upruno kher a zgele pes paš leste savore vdovi a sikavenas leske o rokli the o gada, so lenge kerelas e Tabita, medik sas lenca.

⁴⁰ Akor bičhada o Peter savoren avri, geła pro khoča a modlinda pes. Palis visalila ke muli a phenda lake: „Tabito, ušti!“ A oj phundrađa o jakha, a sar dikhla le Peter, bešla peske.

⁴¹ O Peter lake podiňa o vast a pomožinda lake te uštel upre. Palis vičinda savore Devleskre manušen the le vdoven a sikađa lenge la Tabita džidona. ⁴² Dodžanla pes pal oda cali Joppa a but džene pačandile andro Raj. ⁴³ O Peter ačhila but dživesa andre Joppa ke varesavo Šimon, savo kerelas buči le cipenca.

10

O Kornelius dikhel videňje

¹ Andre Cezarea sas varesavo murš, savo pes vičinelas Kornelius. Ov sas velitelis upral o šel slugađa andral e čata, so la vičinenas Italsko.

* **9:36** 9,36 Oda hin Srnka.

² Ov sas pobožno manuš a ov the cali leskri famelija lašarenas le Devles. Pomožinelas but le čorenge a furt pes modlinelas ko Del. ³ Jekhvar, vaj trin orendar pal o dilos, žužes dikhľa andro videňje le Devleskre aňjelos. O aňjelos leske phenda: „Kornelius!“

⁴ Ov pes pre leste zadikhľa a daraha phenda: „So, Rajeja?“

O aňjelos leske odphenda: „Tiro lačhipen, so kerehas le čorenge, the o modlitbi sas avrišunde a o Del pre tu na bisterđa. ⁵ Avke akana bičhav le muršen andre Joppa a vičin le Šimon, saves vičinen Peter. ⁶ Ov bešel ke varesavo Šimon, savo kerel buči le cipenca a saveskro kher hino paš o moros. Ov tuke phenela, so kampil te kerel.“

⁷ A sar odgeľa het o aňjelos, so leha vakerelas, vičinda peske o Kornelius duje sluhlen the jekhe pobožne slugadiš, savo paš leste furt ačhelas.

⁸ Sar imar lenge savoro vakerđa avri, bičada len andre Joppa.

O Peter dikhel videňje

⁹ Pre aver džives, sar sas ola murša pro drom a imar sas pašes paš o foros, vaj pro dilos, o Peter geľa pro pados pes te modlinel. ¹⁰ Igen bokhalıľa a kamelas te chal. Medik leske kerenas o chaben, dikhľa videňje. ¹¹ Dikhľa o ņebos phundrado a andral o ņebos avelas tele pre phuv vareso ajso sar bari lepeda mukli tele le štare agorendar. ¹² Andre odi lepeda sas savore štarepindrengre džviri, so hin pre phuv, o čirikle a the ola, so pes cirden pal e phuv.

¹³ A prevakerđa ke leste o hangos: „Ušti, Peter, murdar a cha!“

¹⁴ O Peter phenda: „Na, Rajeja, bo mek šoha na chalom vareso melalo abo našužo!“

¹⁵ Oda hangos leske pale phenda: „Tu ma phen melalo pre oda, so o Del obžuzarda!“

¹⁶ Kada savoro pes ačila trival a palis e lepeda sas takoj ili upre andro ņebos.

¹⁷ Medik o Peter andre peste gondolinelas, hoj so leske o Del kamla te phenel prekal oda videņje, doavle paš e brana ola murša, saven bičada o Kornelius, bo arakhle o drom paš le Šimonoskro kher. ¹⁸ Vičinenas a phučenas, či ode na bešel o Šimon, saves vičinen Peter.

¹⁹ Sar mek gondolinelas o Peter pal oda videņje, phenda leske o Duchos: „Dikh, trin murša tut roden. ²⁰ Ušti, dža tele pal o pados a dža lenca! Ma odcirde tut lendar, bo me len bičadom.“

²¹ Sar avla o Peter tele pal ola murša, phenda: „Me som oda, kas roden. Soske pal ma avlan?“

²² On odphende: „Bičada amen o Kornelius, o velitelis upral o šel slugada. Ov hino čačipnaskro manuš, savo pes daral le Devlestar a saves calo židoviko narodos del pačiv. O sveto aņjelos leske phenda, hoj tut te vičinel andre peskro kher a te šunel tire lava.“

O Peter džal ko Kornelius

²³ Akor len vičinda o Peter andre a presikada lenge e pačiv a presute ode. Pre aver džives o Peter odgeľa lenca a gele leha the varesave phrala andral e Joppa. ²⁴ Pre dujto džives doavle andre Cezarea. O Kornelius len imar užarelas a

vičinda peske la famelija the peskre nekpašeder prijatelen. ²⁵ Sar dikhla o Kornelius le Peter te avel andre, peła pro khoča a klañinelas pes leske. ²⁶ Ale o Peter les hazdña upre a phenda: „Ušti, se the me som ča manuš.“

²⁷ Vakerelas leha, geła andre a dikhla pherdo manušen, so pes ode zgele. ²⁸ A phenda lenge: „Tumen džanen, hoj le manušeske, so hino Židos, nane domuklo te džal andro kher ke ajsa manuš, so nane Židos aňi pes leha te arakhel. Ale mange sikada o Del, hoj te na phenav pal varesavo manuš, hoj hino nažužo abo melalo. ²⁹ Vašoda avlom a na odphendom tuke. A akana phučav, soske vaš ma bičhadan?“

³⁰ O Kornelius phenda: „Anglo štar džives trin orendar* man modlinavas andre miro kher a jekhwareste angle ma ačhila murš andro igen parne gada ³¹ a phenda: „Kornelius, tiro lačhipen, so kerehas le čorenge, the o modlitbi sas avrišunde a o Del pre tu na bisterda. ³² Bičhav andre Joppa a vičin le Šimon, saves vičinen Peter. Ov bešel paš o moros andro kher ko Šimon, savo kerel buči le cipenca. [Sar avela, phenela tuke savoro.]’ ³³ Avke me pal tu bičhadom a tu mištes kerđal, hoj avlal. A vašoda sam kade akana savore anglo Del, hoj te šunas savoro, so tuke prikazinda o Raj.“

O Peter vakerel andro kher ko Kornelius

³⁴ Akor chudña o Peter te vakerel: „Akana čačas achaluvav, hoj o Del na dikhel jekhe

* **10:30** 10,30 E grecko čhib: eňa orendar

manušes barederes sar avres. ³⁵ Ale le Devleske hin pre dzeka sako andral dojekh narodos, ko lestar daral a dživel andro čačipen. ³⁶ Tumen džanen oda lav, so o Del bičhađa le Izraelitenge, sar vakerelas o evaňjelium pal o smirom prekal o Ježiš Kristus, savo hin o Raj upral savoreste. ³⁷ Tumen džanen pal oda, so pes ačhila pal cali Judsko. Chudňa oda andre Galileja pal o bolipen, so kazinelas o Jan. ³⁸ A tumen džanen pal o Ježiš andral o Nazaret, sar les o Del pomazinda le Svete Duchoha the la zoraha. O Ježiš phirelas pal e phuv, kerelas o lačhipen le manušenge a sastarelas savoren, ko sas tel e zor le bengeskri, bo o Del sas leha.

³⁹ Amen sam o švedki savoreske, so ov kerelas andre židoviko phuv the andro Jeruzalem. Palis les murdarde a primarde pro kerestos. ⁴⁰ Ale o Del les uštađa pro trito džives a ov pes sikavelas amenge. ⁴¹ Na sikavelas pes savore manušenge, ale ča le švedkenge, saven peske o Del imar anglal kidňa avri, amenge, save leha chahas the pijahas paloda, sar ušfila andral o meriben. ⁴² A ov amenge prikazinda, hoj te kazinas le manušenge a te svedčinas, hoj ov hino oda, kas o Del ačhađa te sudzinel le džiden the le mulen. ⁴³ Savore proroka svedčinen pal leste, hoj andre leskro nav ena odmukle o bini sakoneske, ko pačala andre leste.“

O Sveto Duchos avel pro manuša, so nane Židi

⁴⁴ Mek sar o Peter vakerelas, o Sveto Duchos avla tele pre savorende, ko šunenas leskre lava.

⁴⁵ A o pačabnaskre Židi, so avle le Peteriha, pes

čudalinenas, hoj o Sveto Duchos hino avričhido the pro manuša, so nane Židi, ⁴⁶ bo len šunde te vakerel andro aver čhiba a te lašarel le Devles.

Akor o Peter phendā: ⁴⁷ „Či šaj vareko zaačhavel te bolel le pañeha olen, ko priile le Svete Duchos avke sar the amen?“ ⁴⁸ A prikazindā lenge, hoj pes te den te bolel andro nav Ježiš Kristus. A on les palis mangle, hoj te ačhel ode vajkeci dživesa.

11

O Peter pale andro Jeruzalem

¹ Palis šunde o apoštola the o phrala andre Judsko, hoj the o manuša, so nane Židi, priile le Devleskro lav. ² Sar avľa o Peter upre andro Jeruzalem, dovakerenas leske o pačabnaskre Židi ³ a phende: „Geľal ko naobrezimen manuša a chahas lenca!“

⁴ Avke lenge o Peter chudña savoro te vakerel avri: ⁵ „Somas andro foros Joppa, modľinavas man a sas man videñje. Dikhľom, sar avelas andral o ñebos vareso ajso sar bari lepeda mukľi tele le štare agorendař, a doavľa dži paš ma. ⁶ Mištes man andre zadikhľom a dikhľom andre le štarepindrengre džviren, le dzive džviren, le čiriklen a the olen, so pes cirden pal e phuv. ⁷ A šundom o hangos, savo mange phendā: ‚Ušći, Peter, murdar a cha!‘

⁸ Me phendom: ‚Na, Rajeja, bo mek šoha na geľa andre miro muj vareso melalo abo nažužo!‘

⁹ O hangos andral o ñebos mange pale phendā: ‚Tu ma phen melalo pre oda, so o Del

obžuzarda!' ¹⁰ Kada savoro pes ačila trival a palis sas savoro pale ilo upre andro ņebos.

¹¹ Takoj paloda doavle trin murša, saven ke ma bičhade andral e Cezarea, paš o kher, kaj bešavas. ¹² O Duchos mange phenda, hoj te džav lenca a te na odcirdav man lendar. Avle manca the kala šov phrala a geľam andro kher ke oda murš. ¹³ Ov amenge vakerelas, hoj andre peskro kher dikhľa le aňjelos, so ačila anglal leste a phenda leske: „Bičhav andre Joppa vajkeci muršen a vičin le Šimon, saves vičinen Peter. ¹⁴ Ov tuke vakerela o lava, prekal save aveha zachraňimen tu the calo tiro kher.“

¹⁵ A soča chudňom te vakerel, avľa pre lende o Sveto Duchos avke sar angloda pre amende. ¹⁶ Akor mange avľa pre godi oda lav le Rajeskro, so ov phenda: „O Jan bolelas le paňeha, ale tumen avena bolde le Svete Duchoha.“ ¹⁷ Te len o Del diňa ajso daros sar the amen, ko pačandilam andro Raj Ježiš Kristus, akor ko som me, hoj man te ačhavav le Devleske?“

¹⁸ Sar oda šunde, preačhile pre leste te vakerel. Lašarenas le Devles a phende: „Ta akor o Del diňa the le manušenge, so nane Židi, hoj te keren pokaňje a te dživen.“

O evaňjelium andre Antiochija

¹⁹ Ola, ko pes rozdenašle angle ola pharipena, so avle, sar murdarde le Štefan, gele dži andre Fenicija, Ciprus the Antiochija a vakerenas o evaňjelium ča le Židenge. ²⁰ Ale varesave lendar sas the andral o Ciprus the andral e Cirenija, a sar avle andre Antiochija, vakerenas the le Grekenge

o evaňjelium pal o Ježiš Kristus. ²¹ Le Rajeskri zor sas lenca a but džene pačandile a visalile ko Raj.

²² Došunde pes pal oda andre khangeri andro Jeruzalem a bičhade le Barnabaš andre Antiochija. ²³ Sar ode avľa a dikhľa odi milost le Devleskri, radisalila a phenelas lenge, hoj te ačhen paš o Raj cale jilenca. ²⁴ O Barnabaš sas lačo manuš, naplňimen le Svete Duchoha the le pačabnaha. A igen but nipi pačandile andro Raj.

²⁵ Palis geľa o Barnabaš andro Tarzus te rodel avri le Saul. ²⁶ A sar les arakhľa, andä les andre Antiochija. Ačhila pes avke, hoj pes calo berš zdžanas andre odi khangeri a sikavenas igen but nipen. Andre Antiochija ešebnovar dine le učeňiken nav krestana.

²⁷ Andre ola dživesa avle o proroka andral o Jeruzalem andre Antiochija. ²⁸ Jekh lendar, so pes vičinelas o Agabus, uštıla a prekal o Duchos prorokinda, hoj pal cali phuv avela bari bokh. A odi bokh the čačes avľa akor, sar sas o Klaudius cisaris. ²⁹ Vašoda pes savore učeňika dovakerde, hoj sako dela ajci, keci šaj, hoj te pomožinen le phralenge andre Judsko. ³⁰ Avke skidle upre o love a bičhade le Barnabaš the le Saul, hoj te anen o love le vodcenge andre khangeri andro Jeruzalem.

12

O Herodes džal pro apoštola

¹ Andre ola dživesa chudña o kralis Herodes igen te džal pre varesave džene andral o khangera. ² A murdarda la šablaha le Jakob, le Janoskre phrales. ³ Sar dikhla, hoj oda sas pre dzeka le Židenge, diña te zalel the le Peter. Ipen akor sas o inepos le Marengro bi o Kvasos. ⁴ Sar les chudña, thoda les andre bertena a diña, hoj pre leste te den pozoris štar čati po štar slugađa. Pal e Patrađi les kamla o Herodes te anel anglo nipi.

⁵ Medik stražinenas le Peter andre bertena, o manuša andre khangeri pes vaš leske na preačhenas te modlinel.

O Peter avriilo andral e bertena

⁶ Rači anglođa, sar imar les o Herodes kamla te anel anglo nipi, sovelas o Peter maškar o duj slugađa. Ov sas zaphandlo duje lancenca a anglo vudar sas mek o slugađa, save stražinenas e bertena. ⁷ A jekhwareste paš leste ačhila o aņjelos le Rajeskro a andre bertena avla baro švetlos. O aņjelos demađa le Peter andre sera, uštada les a phenda: „Sigo, ušti!“ A le Peteriske pele tele o lanci pal o vasta.

⁸ O aņjelos leske phenda: „Phand o sirimos a uri o sandalki!“ O Peter oda kerđa a o aņjelos leske palis phenda: „Le pre tu o plaštos a av pal ma!“ ⁹ O Peter džalas pal leste a aņi na džanelas, hoj oda, so pes ačhel prekal o aņjelos, hin čačes. Gondolinelas peske, hoj džal suno. ¹⁰ Sar pregele ešebne slugaden the dujtone, doavle paš e trastuņi brana, savaha pes džal andro foros, a phundrađa pes lenge korkori

pestar. Sar avle avri, pregele jekh ulica a o aňjelos les jekhvaresto omukla.

¹¹ O Peter avla ke peste a phenda: „Akana čačes džanav, hoj o Raj bičhađa peskre aňjelos a ila man avri andral o vasta le Herodesoskre a the savorestar, so mange kamle o Židi te kerel.“

¹² Sar imar savoreske achalila, avla paš o kher la Mariakro. Oj sas e daj le Janoskri, saves vičinen the Marek. Ode sas zgele but manuša a modlinenas pes. ¹³ O Peter durkinda pre brana a avla e čhajori, savi pes vičinelas Rode, a phučla, ko ode hin. ¹⁴ Sar prindžarda le Peteriskro hangos, avke radisalila, hoj leske na phundrađa, ale denašla te phenel, hoj o Peter ačhel angle brana.

¹⁵ Ale on lake phende: „So sal diliňi?“ No oj ačhelas furt pre peskro lav a phenelas, hoj oda hin čačo. On palis phende: „Oda hin leskro aňjelos.“

¹⁶ No o Peter mek furt durkinelas. Sar phundrade o vudar, dikhle les a igen pes čudaľinde.

¹⁷ O Peter lenge sikađa le vasteha, hoj te čiten, a chudňa lenge te vakerel, sar les o Raj ila avri andral e bertena, a phenda: „Den ada te džanel le Jakoboske the le phralenge.“ Palis geľa pre aver than.

¹⁸ Sar vidňisalila, daranas pes o slugađa a chudle pes maškar peste te vesekedinel, bo na džanle, so pes ačhila le Peteriha. ¹⁹ O Herodes les diňa te rodel. Sar les na arakhľa, vičinda peske le slugaden, hoj lendar te phučel, so pes ačhila. Palis len diňa te murdarel. Paloda geľa o Herodes te bešel andral e Judsko andre Cezarea.

O Herodes merel

²⁰ O Herodes chalas choľi pro Tirčana the pro Sidončana, ale on pes savore jekhetane sthode a avle pal leste. Sar imar prevakerde le Blastus, le kraliskre nekbaredere manušes a dochudle les pre peskri sera, mangenas le Herodes vaš o smirom, bo lengre phuva chudenas o chaben andral le kraliskri phuv.

²¹ A sar avľa oda džives, urđa pes o kralis andro kralika gada, bešla peske pro tronos a prevakerđa ke lende. ²² A o manuša zorales vičinenas: „Kada hin o hangos le Devleskro, a na le manušeskro!“ ²³ A takoj ode pro than les o aňjelos le Rajeskro marđa, bo na diňa e slava le Devleske. Chale les o kirme a muľa.

²⁴ O lav le Devleskro džalas furt dureder a buter džene pes pridenas andro pačaben.

²⁵ Sar imar o Barnabaš the o Saul dokerde oda, pre soste sas bičhade, gele het andral o Jeruzalem. Ile peha le Jan, saves vičinenas the Marek.

13

O Barnabaš the o Saul bičhade avri

¹ Andre khangeri andre Antiochija sas kala proroka the učitelä: o Barnabaš, o Šimon, saves vičinen Kalo, o Lucius andral e Cirenija, o Manahem (savo sas avribarardo paš o guverneris Herodes) the o Saul. ² Sar služinenas le Rajeske a poscinenas, phenda lenge o Sveto Duchos: „Oddelinen mange le Barnabaš the le Saul pre odi buči, pre savi len me kidňom avri.“ ³ Avke

poscinenas a modlīnenas pes, thode pre lende o vasta a mukle len te džal.

O drom andro Ciprus

⁴ A on, bičhade le Svete Duchostar, avle tele andre Seleukia a odarik gele la lođaha pro ostrovos Ciprus. ⁵ Sar avle andro Salamis, vakerenas o lav le Devleskro andre le Židengre sinagogi. O Jan sas lenca a pomožinelas lenge.

⁶ Sar pregele calo ostrovos dži andro Pafos, arakhle ode varesave Židos, savo sas čarođejnīkos the falošno prorokos. Vičinelas pes Barjezus ⁷ a ov sas le guverneriha, le Sergiusoha Pavloha, savo sas godaver murš. Ov peske vičinda le Barnabaš the le Saul, bo kamelas te šunel le Devleskro lav. ⁸ Ale o Elimas, o čarođejnīkos, bo avke pes prethovel leskro nav, lenge ačhelas pro lav a kamelas te odlel le guverneris andral o pačaben. ⁹ Akor o Saul, savo pes vičinelas the Pavol, sas naplñimen le Svete Duchoha. Dikhla pro Elimas ¹⁰ a phenda leske: „Tu sal le bengeskro čhavo, pherdo le klamišagoha the džungipnaha – tu, so džas pre dojekh čačipen. Kana imar preačheha te previsarel o čače droma le Devleskre? ¹¹ Avke akana pre tu avela o vast le Rajeskro: Korisaloha a na dikheha pre varesavo časos o kham!“

A takoj pre leste avla o kalipen a ov chudña te rodel, ko les šaj lidžal vastestar. ¹² Sar o guverneris dikhla, so pes ačila, pačandila a čudalinelas pes upral le Rajeskro sikaviben.

Andro foros Antiochija

¹³ Palis o Pavol the ola, so sas leha, gele la lodaha andral o Pafus a gele andro foros Perga andre Pamfilija. Ale o Jan (saves vičinenas the Marek) len omukla a geła pale andro Jeruzalem.

¹⁴ Andral e Perga gele andro foros Antiochija andre Pisidija. Sar sas šabat, gele andre sinagoga a bešle peske. ¹⁵ Sar imar pregende andral o Zakonos the andral o Proroka, bičhade pal lende o vodci andral e sinagoga, hoj lenge te phenen: „Phralale, te tumen hin varesavo lav, so šaj pomožinel le manušenge, phenen lenge!“

¹⁶ Akor uštıla o Pavol, sikada le vasteha, hoj te šunen, a phenda: „Muršale andral o Izrael the tumen, so tumen daran le Devlestar, šunen! ¹⁷ Le Izraeloskro Del peske kidna avri amare daden a hazdna len upre, akor sar dživenas sar cudzinci andre egiptsko phuv a peskra bara zoraha len iła odarik avri. ¹⁸ Paloda vaj saranda (40) berš pre pušta o Del zlidžalas oda, so kerenas. ¹⁹ Palis zničinda efa naroden andre phuv Kanaan a rozdelinda odi phuv le Izraelitenge.

²⁰ A paloda vaj štar šel the penda berš (450) len delas sudcen dži paš o prorokos Samuel.

²¹ Akorestar peske mangelas kralis a o Del lenge diňa pro saranda (40) berš le Saul. Ov sas le Kišoskro čhavo andral o kmeňos Benjamin.

²² Sar les palis iła het, diňa lenge le David kraliske, pal savo diňa svedectvos a phenda: *„Arakhlom le David, le Izajoskre čhas, muršes pal miro jilo, savo furt kerel miri voła.“*

²³ Andral leskro potomstvos ačhada o Del le Ježiš sar Spasiťelis, avke sar diňa lav le

Izrael. ²⁴ O Jan imar anglo Ježiš phenelas savore Izraelitenge, hoj pes te visaren le binendar a te den pes te bolel. ²⁵ Sar imar o Jan dokerelas peskri buči, phenda: ‚Me na som oda, ko tumenge gondolinen, hoj som. Ale dikhen, pal ma avel oda, kaske na som hodno te phundravel o sandalki pro pindre.‘

²⁶ Phralale, čhave le Abrahamoskre, a the tumen manušale avre narodendar, so tumen daran le Devlestar! Tumenge hin bičhado kada lav, so tumen šaj zachrañinel. ²⁷ Bo ola, ko bešen andro Jeruzalem, the lengre vodci les na prindžarde, ale aleha, hoj les odsudzinde, naplñinde o lava le prorokengre, so pes genel sako šabat. ²⁸ Na arakhle pre leste nič, vaš soske mušinda te merel, ale on the avke mangelas le Pilat, hoj les te del te murdarel. ²⁹ Sar imar dokerde savoro, so hin pal leste pisimen, ile les tele pal o kerestos a thode les andro hrobos. ³⁰ Ale o Del les uštada andral o meriben ³¹ a ov pes buter dživesa sikavelas olenge, ko andral e Galileja avle jekhetane leha andro Jeruzalem. On hine akana leskre švedki anglo nipi.

³² The amen tumenge phenas: Oda lav, so o Del diña amare daden, ³³ akana dolikerda amenge, lengre čhavage, bo uštada le Ježiš andral o meriben. Avke sar hin pisimen andro dujto Žalm:

‚Tu sal miro čhavo,

me adadžives ačhilom tiro Dad.‘

³⁴ Oda, hoj les uštada andral o meriben, hoj te na kirñol leskro telos andro hrobos, phenda kavke:

‚Dava tumen o sveta the o lače požehnañja,

pal save diňom lav le David.'

³⁵ A pre aver than phenel:

*,Tu na domukeha tire svetoneske,
hoj leskro telos te kirňol.'*

³⁶ O David andre peskro pokoleňje kerđa le Devleskri voľa. Sar muľa, sas thodo paš peskre dada a leskro telos kirňiľa andro hrobos, ³⁷ ale oleske, kas o Del uštaďa andral o meriben, o telos na kirňiľa.

³⁸ Kamav, hoj te džanen, phralale, hoj prekal leste tumenge šaj el odmukle o bini the savoro, sostar tumen našti ospravedlňindas o zakonos le Mojžišoskro. ³⁹ Andre leste hin ospravedlňimen sako, ko pačal. ⁴⁰ Den pre tumende pozoris, hoj te na avel pre tumende oda, so imar anglal phende o Proroka:

⁴¹ *,Dikhen, tumen, ko asan le Devlestar,
čudalinen tumen a meren!*

*Bo andre tumare dživesa kerava vareso baro,
soske tumen na pačana,
kajte tumenge vareko pal oda vakerela.' "*

⁴² Sar avenas avri andral e sinagoga, mangelas len o manuša, hoj lenge buter pal oda te vakeren the pre aver šabat. ⁴³ Sar pes rozgele andral e sinagoga, but Židi the manuša, save priile o židoviko pačaben, džanas pal o Pavol the pal o Barnabaš. On lenca vakerenas a phenenas lenge, hoj te ačhen andre milost le Devleskri.

⁴⁴ Pre aver šabat pes zgele maj calo foros te šunel le Devleskro lav. ⁴⁵ Sar dikhle o Židi kajci but nipen, avľa andre lende e zavist. Chudle te vakerel pre oda, so o Pavol vakerelas,

previsarenas leskre lava a namištes pre leste vakerenas.

⁴⁶ Ale o Pavol the o Barnabaš lenge šmelones phende: „Tumenge pes mušinda ešeb te vakerel o lav le Devleskro. Ale te les tumen na prilen a korkore tumendar odčhiven o večno dživipen, džas tumendar het ke aver narodi. ⁴⁷ Bo o Raj amenge kavke prikazinda:

*Ačhadom tut švetloske prekal o aver narodi,
hoj te lidžas o spaseñje
dži pro koñec le svetoskro.’ “*

⁴⁸ Sar oda šunde o manuša andral o aver narodi, radisalile a lašarenas o lav le Rajeskro. A pačandile savore, so sas avrikidle andro večno dživipen.

⁴⁹ A o lav le Rajeskro pes rozlidžalas pal cali odi phuv. ⁵⁰ Ale o Židi marde upre le foroskre vodcen the le pobožne bare rañijen pre oda, hoj te džan pro Pavol the pro Barnabaš, a tradle len avri andral peskri phuv. ⁵¹ Avke on marde tele o prachos pal peskre pindre pre lende a gele andre Ikonija. ⁵² A o učeñika sas naplñimen le radišagoha the le Svete Duchoha.

14

O Pavol the o Barnabaš andre Ikonija

¹ The andre Ikonija pes ačhila oda, hoj o Pavol the o Barnabaš gele andre židoviko sinagoga, a sar vakerenas, pačandile igen but Židi the Greki. ² Ale o Židi, save na pačandile, marde upre le manušen andral aver narodi a kerde len upre pro phrala. ³ O apoštola ode ačhile buter

časos a šmelones vakerenas o lav pal e milost le Devleskri. A o Raj pes ke lende pridžanelas avke, hoj pes ačhenas bare dīvi the zazraki prekal lengre vasta. ⁴O nipi andro foros pes rozdelinde: Jekh sas le Židenca a aver le apoštolenca. ⁵O Židi, o manuša andral oda foros, the lengre vodci peske phende, hoj džana pre lende a čhivkerena andre lende le barenca. ⁶Ale on pes olear dodžanle a denašle andre phuv Likaonija, andro fori Listra the Derbe the andro phuva ode pašal ⁷a vakerenas ode o evaňjelium.

Andre Listra

⁸Andre Listra bešelas varesavo murš, savo sas kaľikos pro pindre, kanastar uliľa, a mek šoha na phirda. ⁹Oda manuš šunelas le Pavol te vakerel a ov pre leste dikhľa. Sar dikhľa, hoj les hin pačaben te sastol avri, ¹⁰phenda leske o Pavol zorales: „Ušći upre a ačh pre tire pindre!“ Ov chučila upre a phirelas.

¹¹A sar dikhle o nipi, so kerđa o Pavol, vičinde zorales a phende andre likaoňiko čhib: „O devla pes sikade sar manuša a avle tele paš amende!“

¹²Le Barnabaš vičinenas Zeus a le Pavol Hermes, bo ov liďžalas o lav. ¹³O rašaj andral o chramos le Zeusoskro, so sas anglo foros, anda biken the venci paš e brana a ov the o nipi kamle le apoštolenge te obetinel.

¹⁴Ale sar oda šunde o apoštola o Barnabaš the o Pavol, čhingerde pre peste o gada, denašle maškar o nipi a vičinenas: ¹⁵„Muršale, so oda keren? Se the amen sam ča manuša avke sar the tumen. A vakeras tumenge o evaňjelium, hoj te

visal'on kale mule modlendar ko džido Del, savo kerda o ņebos the e phuv the o moros the savoro, so andre hin. ¹⁶ Varekana o Del mukelas te džal savore naroden lengre dromenca, ¹⁷ no the avke na preačhelas lenge te del o svedectvos pal peste. Kerelas o lačhipen, delas o brišind andral o ņebos a pro mali o ulipen, pherdžarelas amen le chabeneha the le radišagoha andro jile!“ ¹⁸ Kale lavenca len ča varesar phares prevakerde a zaačhade, hoj lenge te na obetinen.

¹⁹ Ale paloda avle o Židi andral e Antiochija the andral e Ikonija a marde upre le nipen. A on čivkerenas le barenca andro Pavol, ligende les avri andral o foros a gondolinenas peske, hoj muľa. ²⁰ No sar pes o učeňika rozačhade pašal leste, uštıla a geľa lenca andro foros. A pre aver džives geľa le Barnabašiha andro Derbe.

O Pavol the o Barnabaš aven pale andre Antiochija

²¹ Sar imar dovakerde o evaňjelium andre oda foros a kerde but učeňiken, visarde pes pale andre Listra, andre Ikonija the andre Antiochija. ²² Ode zoraľarenas le učeňiken pro duchos a povzbudzinenas len, hoj te ačhen andro pačaben. Phenenas lenge, hoj andro krališagos le Devleskro musaj te džal prekal o but pharipena. ²³ Andro khangera la modlitbaha the le postoha kidenas avri le phurederen. Palis len denas andro vasta le Rajeske, andre savo pačandile. ²⁴ Sar pregele e phuv Pisidija, doavle andre phuv Pamfilija. ²⁵ Sar dovakerde o lav andre Perga, gele andre Atalija.

²⁶ Odarik gele la lođaha pale andre Antiochija, khatar sas angloda bičhade andre milost le Devleskri te kerel e služba, savi akana dokerde. ²⁷ Sar doavle, zgele pes le manušenca andre khangeri a vakerenas lenge savoro, so prekal lende kerđa o Del a sar phundrađa the le avre narodenge o pačabnaskro drom. ²⁸ Ačhile ode le učeņikenca but časos.

15

O apoštola pes arakhen andro Jeruzalem

¹ Andral e Judsko avle tele varesave džene a sikavenas le phralen, so na sas Židi, hoj na ena zachraņimen, te pes na obrezinena avke, sar oda phenel o Mojžiš. ² Vašoda pes lenca vesekedine-nas o Pavol the o Barnabaš. Dovakerde pes, hoj o Pavol the o Barnabaš a the vareko lendar te džan upre andro Jeruzalem pal o apoštola the pal o phuredera, hoj lendar te phučen pal kadi veca. ³ Avke len e khangeri bičhađa a on gele prekal e Fenicija the Samarija, kaj vakerenas pal oda, hoj pes the o aver narodi visarde ko Del, a savore phralen sas olestar baro radišagos. ⁴ Sar doavle andro Jeruzalem, priiľa len e khangeri, o apoštola the o phuredera a on lenge vakerenas avri savoro, so prekal lende kerđa o Del.

⁵ Ale varesave pačabnaskre, save sas le Farizejendar, uštile a phende: „O manuša, so pačandile, pes mušinen te obrezinel a kampil lenge te prikazinel, hoj te dolikeren o zakonos le Mojžišoskro.“

⁶ Akor pes o apoštola the o phuredera zgele, hoj pal oda te gondolinen. ⁷ Paloda, sar imar buter vakerenas, uštířa o Peter a phendā lenge: „Phralale! Tumen džanen, hoj imar varekana peske man tumendar o Del kidňa avri, hoj mandar te šunen the aver nipi o evaňjelium a te pačan. ⁸ O Del, savo prindžarel o jile, sikada, hoj len prilel oleha, hoj len diňa le Svete Duchos avke sar the amen. ⁹ Ov na kerďa ňisavo rozďjel maškar amende the maškar lende, sar lenge obžuzarďa o jile le pačabnaha. ¹⁰ Soske kamen akana te chořarel le Devles oleha, hoj thoven pre meň kale manušenge oda pharipen, so na birinahas te řidžal aňi amen aňi amare dada? ¹¹ Se amen pačas, hoj prekal e milost, so del o Raj o Ježiš Kristus, avaha zachraňimen avke sar the on.“

¹² A savore ola but manuša ačhile čhit, sar šunde le Barnabaš the le Pavol te vakerel, save bare dīvi the zazraki kerďa o Del prekal lende maškar o aver narodi. ¹³ Sar preačhile te vakerel, phendā o Jakob: „Phralale, šunen man! ¹⁴ O Šimon akana vakerelas pal oda, sar peske o Del ešebnovar kidňa avri manušen le avre narodendar, hoj te aven leskre nipi. ¹⁵ Oleha pasinen the o lava le Prorokengre. Se hin pisimen:

¹⁶ *Palis avava pale*

a ačhavava o rozpelo stankos le Davidoskro.

Oda, so hin telečhido, pale ačhavava

a thovava les te ačhel pre peskro than,

¹⁷ *hoj the okla manuša te roden le Rajes:*

Savore narodi, saven vičindom,

hoj te aven mire.

Avke phenel o Raj, savo kerel kada savoro'.

¹⁸ Kada pes džanel imar čirlastar.

¹⁹ Vašoda phenav, hoj na kampil te kerel pharipen olenge, ko pes visaren ko Del andral aver narodi, ²⁰ ale kampil lenge te pisinel lil a te phenel, hoj te na chan oda, so hin obetimen le modlenge, te na keren lubipen, te na chan o mas le tasade džvirengro aňi o rat. ²¹ Bo o zakonos le Mojžišoskro pes imar čirla genel sako šabat andro sinagogi a leskre lava pes vakeren andre dojekh foros.“

O lil andre Antiochija

²² Akor peske phende o apoštola the o phured-
era the cali khangeri, hoj kidena avri pestar vare-
save muršen a bičhavana len andre Antiochija.
Avke bičhade le Barnabaš the le Pavol a lenca
bičhade le Juda, saves vičinen Barsabaš, the le
Silas, save sas vodci maškar o phrala. ²³ Pisinde
a bičhade lenca kada lil:

„O apoštola, o phuredera the o phrala andral
o Jeruzalem pozdravinen le phralen andral o
aver narodi andre Antiochija, Sirija the Cilicija.

²⁴ Šundam, hoj varesave džene amendar,
savege amen nič na prikazindam, tumenge
keren pharipen a na den tumen smirom peskre
lavenca. ²⁵ Vašoda pes savoredžene jekhetane
dovakerdam, hoj kidaha avri muršen a
bičhavaha len ke tumende le Barnabašiha the
le Pavloha. On hine amare phrala, saven ka-
mas, ²⁶ murša, save dine peskre džvipena vaš
o nav amare Rajeskro le Ježišoskro Kristoskro.

27 Vašoda bičhavas le Juda the le Silas, hoj the on korkore tumenge oda te phenen. 28 Bo le Svete Duchoske a the amenge pes oda dičholas mištes, hoj te na thovas pre tumende nisavo pharipen, ča oda, so igen kempel: 29 Hoj te na chan oda, so hin obetimen le modlengne, te na keren lubipen a te na chan o mas le tasade džvirengro aňi o rat. Te kada savoro dolikerena, mištes kerena.

Ačhen Devleha!”

30 Sar pes rozgele, doavle andre Antiochija, zvičinde le manušen andre khangeri a dine lenge o lil. 31 Sar les pregende, radisalile oleske. 32 The o Juda the o Silas sas proroka, vašoda povzbudzinenas le phralen andro pačaben a but lavenca len zoraľarenas. 33 Sar imar ode ačhile varesavo časos, rozgele pes le phralenca andro smirom a gele pale paš ola, ko len bičhade. 34 [No o Silas dikhelas avke, hoj ode te ačhel.] 35 Ale o Pavol the o Barnabaš ačhile andre Antiochija a sikavenas ode. A the mek but aver džene vakerenas o lav le Rajeskro.

O Barnabaš pes rozdžal le Pavloha

36 Pal vajkeci dživesa phenda o Pavol le Barnabašiske: „Av džas pale te dikhel amare phralen pal savore fori, savenge vakerdam o lav le Rajeskro, a dikhaha, sar lenge džal.“

37 O Barnabaš kamlä, hoj peha te len le Jan, saves vičinen the Marek. 38 Ale le Pavloske pes dičholas avke, hoj les na kempel peha te lel. Bo akor, sar sas andre Pamfilija, geľa lendar het a buter lenca na služinelas. 39 Vaš kada pes vesekeďinenas maškar peste avke, hoj pes

rozgele. O Barnabaš peha ila le Marek a gele pre lođa andro Ciprus, ⁴⁰ ale o Pavol peske kidňa avri le Silas. O phrala pes modlīnenas vaš lende a dine len andro vasta le Rajeskre a avke gele het. ⁴¹ O Pavol phirelas pal e Sirija the Cilicija a povzbudzinelas o khangera andro pačaben.

16

O Pavol lel peha le Timoteus

¹ Avke doavla o Pavol andro Derbe the andre Listra. Ode sas varesavo učenikos, savo pes vičinelas Timoteus. Leskri daj sas pačabnaskri Židovka a leskro dad sas Grekos. ² O phrala andral e Listra the Ikonija pal leste mištes vakerenas. ³ O Pavol kamla, hoj leha te džal pro drom. Avke les obrezinda anglo Židi, so ode bešenas, bo sako džanelas, hoj leskro dad sas Grekos. ⁴ Sar phirenas pal ola fori, phenenas lenge, hoj te dolikeren oda, so phende o apoštola the o phuredera andral o Jeruzalem. ⁵ O khangera zoraļonas andro pačaben a džives so džives sas buter džene.

O Pavol dikhel o videņje

⁶ O Sveto Duchos lenge na domukla te vakerel o lav andre Azija, vašoda pregele e Galatsko phuv the e Frigija. ⁷ Sar avle andre phuv Mizija, kame-nas te džal dureder andre Bitinija, ale o Duchos le Ježišoskro lenge na domukla. ⁸ Avke pregele e Mizija a avle tele andre foros Troada. ⁹ Ode dikhla o Pavol rači videņje: Varesavo murš, Macedončanos, ačhelas a mangelas les: „Av andre Macedonija a pomožin amenge!“ ¹⁰ Sar

dikhla o videňje, takoj paloda rodahas drom sar te džal andre Macedonija. Avke amen oleske achaluvahas, hoj o Raj amen ode vičinda, hoj lenge te vakeras o evaňjelium.

E Lidija pačal a del pes te bolel

¹¹ Akor gełam la lođaha andral e Troada rovnones pro ostrovos Samotrake a pre aver džives andro Neapolis andre Macedonija. ¹² Odarik gełam andro Filipi, so hin ešebno foros andre rimaňiko provincija Macedonija. Samas andre oda foros vajkeci dživesa.

¹³ Pro šabat gełam avri pal e foroskri brana paš o paňi, kaj peske gondolinahas, hoj pes zdžana o Židi pre modlitba. Bešlam peske a vakerahas le džuvlencu, save pes ode zgele. ¹⁴ Šunelas amen the varesavi džuvli, savake sas o nav Lidija a savi lašarelas le Devles. Oj sas andral o foros Tiatira a bikenavkerelas o lole pochtana. Lake o Raj phundrađa o jilo, hoj mištes te šunel oda, so vakerele o Pavol. ¹⁵ Sar pes bolda oj the savore manuša andral lakro kher, mangelas amen kavke: „Te phenen pal mande, hoj maň hin pačaben andro Raj, akor aven andre miro kher a bešen ke mande.“ A prevakerđa amen.

O Pavol the o Silas andre bertena

¹⁶ Ačhiła pes, sar džahas pre modlitba, hoj pes amenca arakhla varesavi čhaj, andre savi sas o nalačo duchos, so lake delas te vražinel. A le vražišagenca zarodelas peskre rajenge bare love. ¹⁷ Oj phirelas pal o Pavol the pal amende a vičinelas: „Kala manuša hine o služobnika le Někbarer Devleskre a on tumenge phenen,

sar šaj aven zachrañimen!“ ¹⁸ Kada kerelas but dživesa. O Pavol pre oda cholisalila, vašoda visalila a phenda ole duchoske: „Prikazinav tuke andro nav Ježiš Kristus, dža andral late avri!“ A o duchos latar takoj gela het.

¹⁹ Ale sar dikhle lakre raja, hoj oleha našade o love, chudle le Pavol the le Silas a lidžanas len pro placos anglo nekbareder manuša ole foroskre. ²⁰ Ande len anglo veliteľa a phende: „Kala manuša hine Židi a keren vzbura andre amaro foros ²¹ a sikaven o zviki, so amen o Rimana našti aňi prilas aňi dolikeras.“

²² Androda džanas pre lende the o nipi a o sudci cirdle tele pal lende o gada a dine len le pacenca te marel. ²³ Sar imar len but marde, čhide len andre bertena a le stražņikoske phende, hoj len mištes te stražinel. ²⁴ Sar chudňa o stražņikos oda prikazis, čhidľa len andre andruňi bertena a o pindre lenge zaphandľa andro kaštune puta.

²⁵ Ale pal jepaš rat pes o Pavol the o Silas modlinenas a gilavenas o gila pre chvala le Devleske a o bertenoša len šunenas. ²⁶ A jekhvareste avke razisalila e phuv, hoj o zakladi la bertenakre pes čhalade. A takoj phundrile savore vudara a savore puta pes otkerde. ²⁷ Sar uštila o stražņikos a dikhľa, hoj savore vudara andre bertena hine phundrade, cirdňa avri e šabľa a kamľa pes te murdarel, bo peske gondolinelas, hoj o bertenoša denašle. ²⁸ Ale o Pavol vičindľa zorale hangoha: „Ma ker tuke nič nalačo, bo savore sam kade!“

²⁹ Sar peske mangla e lampa, denašla andre, izdralas daratar a peła paš o pindre le Pavloske the le Silasoske. ³⁰ Iła len avri a phučła lendar: „Rajale, so mušnav te kerel, hoj te avav zachrañimen?“

³¹ On leske phende: „Pača andro Raj Ježiš Kristus a aveha zachrañimen tu the calo tiro kher!“ ³² Vakerenas leske the savorengre andre leskro kher o lav le Rajeskro. ³³ A mek odi ora rači len iła a žužarda lenge o rani. A takoj paloda pes diña te bolel ov the savore andre leskro kher. ³⁴ Palis len iła upre andre peskro kher, thođa lenge pro skamind o chaben a radisaolas cała peskra famelijaha, hoj pačandiła andro Del.

³⁵ Sar sas džives, bičhade o sudci le slugaden, hoj te džan te phenel le stražņikoske: „Premuk kale manušen!“ ³⁶ O stražņikos la bertenakro phenda le Pavloske: „O sudci bičhade le slugaden, hoj tumen te premukav. Avke akana džan avri andro smirom.“

³⁷ Ale o Pavol lenge phenda: „Ešeb amen marde angle savore nipi a aňi amen na sudzinde, kajte sam rimaňika občana! Paloda amen čhide andre bertena a akana amen počoral premuken? Na. Mušinen te avel kade a korkore amen te lidžal adarik avri.“

³⁸ O slugada dine te džanel ola lava le sudcenge. On pes darandile, sar šunde, hoj hine rimaňika občana. ³⁹ Avke avle a odmangle pes lenge. A sar len ligende avri, mangelas len, hoj te džan het andral o foros. ⁴⁰ Sar avle avri andral e bertena, gele ke Lidija, dikhle le phralen, povzbudzinde len a palis gele het.

17

O Pavol the o Silas andre Tesalonika

¹ Sar o Pavol the o Silas pregele prekal o fori Amfipolis the Apolonija, avle andre Tesalonika, kaj sas e sinagoga le Židengri. ² A o Pavol, avke sar sas sikado, geľa mařkar lende a trin řabati pal peste lenca vakerelas pal oda, so hin pisimen andro Lav. ³ Sikavelas lenge andral o Lav le Devleskro, hoj te achalón, hoj o Kristus muřinda te cerpinel a pro trito dźives te uřtel andral o meriben. Phenda lenge: „Oda Ježiř, pal savo me tumenge vakerav, hin o Mesijařis.“ ⁴ Varesave lendar pačandile a pridine pes ko Pavol the ko Silas. Lenca pačandile mek but Greki, save pes daranas le Devlestar, the but anglune dźuvľija.

⁵ Ale okla Židi źjarlinenas a skidle upre pal e ulica varesave řivařen, hoj te maren upre le manuřen the calo foros. Avke gele vikaha pro kher le Jasonoskro a kamle te anel le Pavol the le Silas anglo nipi. ⁶ Sar len na arakhle, ile le Jason the varesave phralen anglo uradńika ole foroskre a vičinenas: „Kala manuřa, so maren upre calo svetos, avle the kade ⁷ a o Jason len priila andre peskro kher. A kala savoredźene dźan pro cisariskre zakoni, bo phenen, hoj aver dźeno hino kralis, o Ježiř!“ ⁸ Kavke marde upre le nipen the le foroskre uradńiken, so oda řunenenas. ⁹ Ale sar chudle o uradńika le Jasonostar the oklendar o love, premukle len.

O Pavol the o Silas andre Berea

¹⁰ O phrala takoj rači bičhade le Pavol the le Silas andre Berea. Sar ode doavle, gele andre

sinagoga le Židengri. ¹¹ On sas buter otkerde prekal o lav sar o Židi andral e Tesalonika. Priile o lav radišagoha a sako džives rodenas andro Lav le Devleskro, či oda hin čačes avke. ¹² Avke pačandile but džene lendar, the mek but anglune džuvlja the murša andral e Grecko.

¹³ Ale sar pes dodžanle o Židi andral e Tesalonika, hoj o Pavol the andre Berea vakerel o lav le Devleskro, avle the ode a marenas upre le manušen, hoj te džan pre lende. ¹⁴ Akor o phrala takoj bičhade odarik le Pavol het paš o moros. Ale o Silas the o Timoteus ačhile ode. ¹⁵ Ola, so džanas le Pavloha, les ligende dži andro Ateni a palis avle pale andre Berea. O Pavol lenge phendā, hoj te phenen le Silasoske the le Timoteoske, hoj pal leste te aven so neksigeder.

O Pavol andro Ateni

¹⁶ Medik len o Pavol užarelas andro Ateni, leskro duchos andre leste cholisaolas, sar dikhla, hoj andro foros hin pherdo modli.

¹⁷ Vašoda vakerelas andre sinagoga le Židenca the olenca, ko pes daranas le Devlestar. A sako džives vakerelas the pro pļacos olenca, ko odarik ča avke predžanas. ¹⁸ Avke pes leha chudle te vesekedinel varesave filozofa the mudrci: o epikurejci the stoici. Jekh phenenas: „So kamel kada bebļošis te phenel?“ A aver phenenas: „Avke pes oda dičhol, hoj ov vakerel pal varesave aver devla.“ Bo o Pavol lenge vakerelas pal o Ježiš the pal o uštiben andral o meriben. ¹⁹ Chudle les, ligende les pro Areopagos a phende: „Kamas te džanel buter

pal oda nevo sikaviben, so tu vakeres. ²⁰ Bo oda, so šunen amare kana, hin vareso, so mek na šundam. Vašoda kamlamas te džanel, s'oda hin.“ ²¹ Bo savore Atenčana a the o cudzinci, so ode bešenas, na užarenas pre űisoste avreste, ča pre oda, hoj te vakeren abo te šunen vareso nevo.

²² Avke o Pavol ačhiła anglal lende pro Areopagos a phenda: „Muršale andral o Ateni! Pal savoreste dikhav, hoj san igen pobožna manuša. ²³ Sar phiravas pal o foros, predikhavas mange tumare sveta thana a arakhlom the oltaris, pre savo hin pisimen: ‚Le devleske, saves na prindžaras.‘ Ole Devles, saves tumen lašaren, ale na prindžaren, pal oda tumenge me vakerav.

²⁴ O Del, savo kerđa o svetos the savoro, so andre hin, ov hino o Raj le űeboskro the la phuvakro a na bešel andro chrami kerde le manušengre vastendar. ²⁵ Aűi pes leske na služi nel le manušeskre vastenca, sar te leske vareso kamplahas, bo ov korkoro del savoreske o dživipen, o dichos the savoro. ²⁶ Ov kerđa jekhe manušestar savore manušen, hoj te bešen pal cali phuv. A diűa le manušen časos keci te dživel the o than kaj te bešel. ²⁷ O Del oda kerđa, hoj les o manuša te roden, či pes varesar na nacirdena ke leste a na arakhena les, kajte ov nane dur űikastar amendar. ²⁸ Bo andre leste dživas, čhalavas pes a sam. Avke sar oda phende the varesave tumare basűika: ‚Bo amen sam the leskro potomstvos.‘

²⁹ Akor te sam le Devleskro potomstvos, naűi peske gondolinas, hoj o Del dičhol avri sar vareso somnakuno, rupuno abo baruno; sar

vareso, so o manuš gondolinda avri a kerda peskre vastenca. ³⁰ Varekana o Del predikhelas ola časi, sar les o manuša na prindžarenas, ale akana phenel savore manušenge vřadzik, hoj pes te visaren peskre nalače dromendar. ³¹ Bo o Del diňa jekh džives, andre savo sudzinela spravodlišagoha calo svetos prekal jekh murš, saves pre oda kidňa avri, a dokazinda oda savorenge oleha, hoj les uřtada andral o meriben.“

³² Ale sar řunde, hoj o Pavol vakerel pal o uřtiben andral o meriben, chudle lestar varesave džene te asal, ale aver džene phende: „Kamas tut te řunel pal oda te vakerel the dujtovar.“

³³ Avke lendar o Pavol geľa het. ³⁴ Ale varesave murša pes pridine ke leste a pačandile. Mařkar lende sas o Dionis Areopagsko the e džuvli Damaris a lenca mek the aver džene.

18

O Pavol andro Korint

¹ Palis geľa o Pavol het andral o Ateni a avľa andro foros Korint. ² Ode arakhľa jekhe Židos, so pes vičinelas Akvila a sas andral o Pontus. Ov ode avľa peskra romňaha la Priscillaha andral e Talijaňiko nadočirla, bo o cisaris Klaudius prikazinda, hoj savore Židi te džan het andral o Rim. O Pavol geľa ke lende, ³ a vařoda, hoj džanelas te kerel o stani avke sar on, ačhila te beřel ke lende a kerelas lenca. ⁴ Sako řabat vakerelas andre sinagoga a prevakerelas le Židen the le Greken.

⁵ Sar o Silas the o Timoteus doavle andral e Macedonija, diňa o Pavol calo peskro časos

pre oda, hoj te vakerel o lav a te svedčinel le Židenge, hoj o Ježiš hino Mesijašis. ⁶ Ale sar o Židi chudle te džal pro Pavol a namištes pre leste vakerenas, razindá peske avri o prachos pal o gada a phendá lenge: „Tumaro rat pre tumaro šero! Me som olestar žužo. Akanastar džava ke aver narodi.“

⁷ Avke odarik o Pavol geľa het a geľa andro kher paš e sinagoga ko Titus Justus, savo lašarelas le Devles. ⁸ O Krispus, o vodcas andral e sinagoga, caľa peskra famelijaha pačandíľa andro Raj. A the but aver Korintána, save šunenas le Pavol, pačandíle a dine pes te bolel.

⁹ Jekhvar rači phendá o Raj le Pavloske andro videňje: „Ma dara tut! Vaker a ma av čhit, ¹⁰ bo me som tuha a ňiko pre tu na thovela o vast, hoj tuke te kerel vareso nalačo, bo hin man andre kada foros but manuša.“ ¹¹ A ačhíľa ode berš the šov čhon a sikavelas len o lav le Devleskro.

¹² Ale sar sas o Gallion guverneris andre Achaja, uštile o Židi jekhetane pro Pavol a lġigende les pro sudos. ¹³ A phende: „Kada manuš mareľ upre le nipen, hoj te lašaren le Devles avke, sar oda o Zakonos na domukel!“

¹⁴ Sar imar o Pavol kamľa te prevakerel, phendá o Gallion le Židenge: „Te geľahas pal varesoste, so pes na kerel, abo pal varesavi aver nalačhi veca, ulahas man soske tumen te šunel avri, ¹⁵ ale te tumen vesekedinen vaš o lava abo vaš o nava vaj vaš tumaro zakonos, oda hin ča maškar tumende. Me na kamav te sudzinel kala veci.“ ¹⁶ A čhíđa len odarik avri. ¹⁷ Akor chudle savore Židi le Sostenes, le vodcas andral

e sinagoga, a marde les takoj ode paš o sudos. Ale o Gallion pre oda nič na phendā.

O Pavol avel pale andre Antiochija

¹⁸ O Pavol ode ačhiła mek but dživesa a palis pes rozgeła le phralenca. Geła la lođaha andre Sirija a geła leha e Priscilla the o Akvilas. Andre Kenchrea peske diña te strihinel o bala, bo diña ajsjo lav. ¹⁹ Sar avle andro foros Efezus, o Pavol len ode mukła a geła korkoro andre sinagoga, kaj vakerelas le Židenca. ²⁰ On les mangelas, hoj ode te ačhel buter časos, ale ov na kamła. ²¹ A sar lendar džalas het, phendā lenge: „Te kamela o Del, avava pale ke tumende.“ Avke geła la lođaha andral o Efezus.

²² Sar doavla andro pristavos Cezarea, geła upre andro Jeruzalem te dikhel e khangeri a odarik geła andre Antiochija. ²³ Paloda, sar imar ode ačhiła varesavo časos, geła pale dureder pal e Galatsko phuv a palis pal e Frigija a zoralarelas savore učeņiken andro pačaben.

O Apollo andro Efezus

²⁴ Varesavo Židos andral e Alexandrija, savo pes vičinelas Apollo, avla andro Efezus. Ov sas murš, savo sas lačo andro vakeriben a mištes prindžarelas o Lav le Devleskro. ²⁵ O Apollo sas imar avrisikado pal o drom le Rajeskro. Ov sas igen horlivo andro duchos a vakerelas a sikavelas mištes pal o Raj pal o Ježiš, ale prindžarelas ča o bolipen le Janoskro. ²⁶ A chudña bi e dar te vakerel andre sinagoga. Sar les šunde e Priscilla the o Akvilas, ile les ke peste

a vakerde leske pal o drom le Devleskro a feder les pal oda sikade.

²⁷ Sar o Apollo kamla te džal andre Achaja, o phrala leske pomožinde oleha, hoj pisinde le učeņikenge andre Achaja, hoj les te prilen. Sar ode avla, igen pomožinda olenge, ko prekal e milost le Devleskri pačandile. ²⁸ O Apollo zorales phenelas pre godi le Židenge a avri anglo nipi sikavelas andral o Lav le Devleskro, hoj o Ježiš hin o Mesijašis.

19

O Pavol andro Efezus

¹ Sar o Apollo sas andro Korint, o Pavol phirelas pal o brehengre phuva a avla andro Efezus. A ode arakhla varesave učeņiken, ² savendar phučla: „Chudňan le Svete Duchos, sar pačandilan?“

On leske odphende: „Mek aņi na šundam, hoj hin Sveto Duchos.“

³ Avke lendar phučla: „Ta akor, save bolipnaha san bolde?“

On odphende: „Le Janoskre bolipnaha.“

⁴ O Pavol phendā: „O Jan bolelas vašoda, hoj pes o manuša te visaren le binendar, a phenelas lenge, hoj te pačan andre oda, ko avela pal leste, andro Ježiš Kristus.“ ⁵ Sar oda šunde, dine pes te boled andro nav le Rajeskro le Ježišoskro. ⁶ A sar pre lende o Pavol thođa o vasta, avla pre lende o Sveto Duchos a chudle te vakerel andro aver čhiba a te prorokinel. ⁷ Sas ode vaj dešuduj (12) murša.

⁸ O Pavol geľa andre sinagoga a vakerelas ode bi e dar vaj trin čhon. Vakerelas the sikavelas len pal o krališagos le Devleskro. ⁹ Ale varesave džene pes na poddenas, na šunenas a namištes vakerenas pal o drom le Rajeskro anglo manuša, avke lendar o Pavol geľa het. Iľa peha le učeníken a lenca vakerelas sako džives andre hala le Tiranoskri. ¹⁰ Ada likerďa duj berš a savore, so bešenas andre Azijsko provincija, o Židi the o Greki, šunde o lav le Rajeskro.

¹¹ O Del kerelas bare zazraki prekal o vasta le Pavloskre. ¹² Avke hoj mek až o khosne the o leketi, savenca pes chudenas le Pavlostar, anenas ko nasvale a o nasvalibena lendar takoj džanas het a o nalače duchi lendar avenas avri.

Le Skevoskre čhave

¹³ Ale sas ode the varesave Židi, save phirenas foros forostar te tradel avri le duchen. On kamenas te tradel avri le nalače duchen andral o manuša andro nav le Rajeskro le Ježišoskro a phenenas: „Andro nav Ježiš, pal savo o Pavol vakerel, tumenge prikazinas: Džan avri!“ ¹⁴ Oda sas o efa čhave le Skevoskre, le židovike bare rašaskre, so oda kerenas. ¹⁵ Ale o nalačo duchos lenge odphenda: „Le Ježiš prindžarav a the pal o Pavol džanav, ale ko san tumen?“ ¹⁶ Oda manuš, andre kaste sas o nalačo duchos, len chudňa a savoren ajci mardă, hoj lange the dukhade denašle andral oda kher.

¹⁷ A dodžanle pes pal oda savore Židi the Greki, so bešenas andro Efezus, a avľa pre savorende bari dar a chudle te bararel o nav le Rajeskro le Ježišoskro. ¹⁸ But džene olendar, so pačandile,

avle a viznavinenas a phenenas avri peskre bini, so kerenas. ¹⁹ A pherdo džene olendar, so čarinenas, anenas peskre kņižki a labarenas len anglal savorende. Sar zgende, keci monas ola kņižki, avle pre oda, hoj monas penda ezera (50 000) rupune. ²⁰ Kavke zoraless barolas o lav le Devleskro a zoraolas.

E vzbura andro Efezus

²¹ Paloda, sar pes kala veci ačhile, phenda peske o Pavol, hoj predžala e Macedonija the e Achaja a džala andro Jeruzalem. Phenda peske: „Ačhava ode a palis mušinav te džal te dikhel the o Rim.“ ²² A bičhada andre Macedonija duje peskre pomocņiken, le Timoteus the le Erastos. Ale ov mek ačhila sikra buter andre Azijsko provincija.

²³ Andre ola dživesa pes o manuša andro Efezus chudle igen te vesekedinel vaš o drom le Rajeskro. ²⁴ Bo varesavo zlatņikos, savo pes vičinelas Demetrios, kerelas o cikne rupune khangerora la devliņake Dijanake a oleha delas peskre robotņikenge te zarodel but love. ²⁵ Ov pes lenca zgeļa a the mek avre manušenca, save kerenas kale vecenca, a phenda: „Muršale, tumen džanen, hoj kala bučaha peske zarodas but love. ²⁶ A tumen dikhen a šunen, hoj kada Pavol na ča andro Efezus, ale maj pal cali Azijsko provincija cirdņa upre but manušen a prevakerđa len. Ov phenel, hoj ola devla, saven o manuša keren peskre vastenca, nane devla. ²⁷ Avke akana na hoj ča amari buči šaj našavas a polokes la ņikaske na kampela, ale mek the o

chramos la bara devliňakro la Dijanakro pes na likerela űisoske a musarela pes e slava olake, kas lašarel cali Azijsko provincija a the calo svetos.“

²⁸ Sar oda šunde, avla andre lende bari choli a chudle zorales te vičinel: „Bari hiňi e Dijana andral o Efezus!“ ²⁹ Pal calo foros kerenas bari vika a savoredžene jekhetane denašle andro đivadlos. Cirdle pal peste the le Gajos the le Aristarchos, save sas Macedončana, a phirenas jekhetane le Pavloha. ³⁰ O Pavol kamla te džal maškar o manuša, ale o učeňika les na mukle. ³¹ A the varesave uradňika andral e Azija, save sas leskre prijateľa, bičhade ke leste a mangle les, hoj te na džal andro đivadlos.

³² Avke sas, hoj dojekh dženo lendar vičinelas vareso aver, bo savoredžene sas sar diline a but džene lendar aňi na džanenas, soske pes ode zgele. ³³ O Židi cirdle avri le nipendar le Alexander a ispidle les anglal. O Alexander kerđa le vasteha, hoj te čhiten, a kamla te prevakerel ko manuša, hoj pes te braňinel. ³⁴ Ale sar prindžarde, hoj hino Židos, chudle savoredžene jekhetane vaj duj ori te vičinel: „Bari hiňi e Dijana le Efežanengri!“

³⁵ Sar o pisaris le foroskro zaačhađa e vika le manušengri, phenda lenge: „Muršale, Efežanale, sako džanel, hoj amaro foros Efezus stražinel o chramos la bara Dijanakro a the lakro obrazis, savo peľa tele andral o űebos. ³⁶ Vašoda, hoj kala veci našti űiko zaprinel, kampil tumenge te zaačhel, hoj te na keren varesavo diliňipen. ³⁷ Bo tumen andan kade

kale muršen, ale on na vakerenas namištes pre tumari devli. ³⁸ Te hin le Demetrios the olen, ko hine leha, vareso pre varekaste, ta pre oda hin o foroskre sudi the o prokonzula. Ode šaj obviñinen jekh avres. ³⁹ A te mek kamen vareso aver, mušinel pes oda te vakerel pro zakonno zhromažđeñje. ⁴⁰ Bo mek amen šaj den andre vaš e vzbura, so pes adadžives kerđa. Se añi na džanas te phenel, so pes ačhila.“ Pal ola lava rozmukla le manušen.

20

O drom andre Macedonija the Troada

¹ Sar imar preačhila e vzbura, vičinda peske o Pavol le učeničen, zoralarda len, obchudle pes a palis geľa andre Macedonija. ² Pregela ola phuvaha a but lavenca povzbudzinda le pačabnaskren a palis geľa andro Grecko. ³ Ačhila ode trin čhon a palis kamla te džal la lođaha andre Sirija. Vašoda, hoj o Židi pes pre leste kidenas, rozgondolinda pes, hoj avela pale prekal e Macedonija. ⁴ Džanas leha o Sopater, le Pirroskro čhavo andral e Berea, o Aristarchos the o Sekundus andral e Tesalonika, o Gajos andral o Derbe, o Timoteus a the andral e Azija o Tichikus the o Trofimus. ⁵ On gele anglal a užarenas amen andre Troada.

O Pavol uštavel le Eutichus andral o meriben

⁶ Pal o inepos le Marengro bi o Kvasos gelam la lođaha andral o Filipi a pandže dživesenca doavlam pal lende andre Troada, kaj ačhilam eŧta džives. ⁷ Ešebno džives andro kurko, sar

pes zgelam te phagerel o maro, o Pavol lenge kazine las a vakerelas dži pal jepaš rat, bo pre aver džives kamelas te džal het. ⁸ Andro upruno kher, kaj samas zgele, sas but lampi. ⁹ Jekh terno manuš, savo pes vičinelas Eutichus, bešelas andre oblaka. Vašoda, hoj o Pavol but vakerelas, cirdelas les pro soviben a zasuča avke zorales, hoj peła pal o trito poschodje tele. A sar les hazdle upre, sas mulo. ¹⁰ Ale o Pavol geła tele, čhida pes pre leste, obchudna les a phenda: „Ma daran tumen, bo leskri duša hiňi andre leste.“ ¹¹ Palis o Pavol geła pale upre, phagerelas o maro a chalas. Vakerelas lenca dži tosara a palis geła het. ¹² A le terne manušes ligende džidones khere a savoren sas olestar baro radišagos.

O drom andral e Troada andro Miletus

¹³ Amen gełam la lođaha sigeder andro Asos, hoj ode te las le Pavol paš peste andre lođa, bo o Pavol amenge phenda, hoj ov ode kamel te džal pešones. ¹⁴ Sar pes amenca arakhla andro Asos, ilam les andre lođa a avlam andre Mitilena. ¹⁵ Odarik gełam la lođaha het, pre dujto džives avlam paš o Chios a pre trito džives gełam la lođaha paš o Samos. Palis pre aver džives avlam andro Miletus. ¹⁶ Bo o Pavol peske phenda, hoj obdžala o Efezus a na ačhela ode, hoj pes te na zlikerel andre Azija. Bo siđarelas, hoj te doavel andro Jeruzalem pro Letňice, te pes oda diňahas.

O Pavol oddžal andral o Miletus

¹⁷ Andral o Miletus o Pavol bičhada andro Efezus pal o phuredera andral e khangeri, hoj

pes leha te arakhen. ¹⁸ A sar avle pal leste, phenda lenge: „Tumen džanen, hoj ešebne dživesestar, kanastar avl'om andre Azija, somas calo časos maškar tumende. ¹⁹ Služinavas le Rajeske andre cali pokora le apsenca prekal o skuški, so pre ma avenas le Židendar. ²⁰ Na garudom tumenge andre nič olestar, so tumenge ulahas pro lačo. Ale vakeravas a sikavavas tumen anglo manuša pal o khera ²¹ a vakeravas o svedectvos le Židenge the le Grekenge, hoj pes te visaren ko Del a te pačan andre amaro Raj Ježiš Kristus.

²² Ale akana man o Duchos ispidel te džal andro Jeruzalem, kajte na džanav, so man ode užarel. ²³ Džanav ča ajci, hoj o Sveto Duchos mange sikavel, hoj andre dojekh foros man užarel e bertena the o pharipen. ²⁴ Ale pal miro džživipen mange na džal. Džal mange ča pal oda, hoj te dodenašav miro denašiben a te dokerav e služba, so priilom le Rajestar le Ježišostar, hoj te vakerav o evaňjelium pal e milost le Devleskri.

²⁵ Akana džanav, hoj ňiko tumendar, maškar kaste phiravas a vakeravas pal o krališagos le Devleskro, man imar buter na dikhela. ²⁶ Vašoda tumenge adadžives phenav, hoj som žužo savoredženengre ratestar. ²⁷ Bo me tumenge phendom savoro, so o Del kamel; nič tumenge na garudom andre. ²⁸ Den pozoris pre tumende the pro calo stados, andre savo tumen o Sveto Duchos ačađa sar dozorcen, hoj tumen te starinen sar pastjera pal e cirkev le Devleskri, vaš savi počinda peskre rateha. ²⁹ Bo me džanav,

hoj sar me džava het, avena maškar tumende o dziva vlki, save na sajinena o stados. ³⁰ A mek the tumendar korkorendar avena ajse manuša, save previsarena o lava, hoj pal peste te cirden le učėniken. ³¹ Vašoda tumenge den pozoris! Ma bisteren pre oda, hoj rat-džives trin berš na preačilom sakoneske tumendar te vakerele le apsenca pre gođi.

³² Avke akana, phralale, mukav tumen andro vasta le Devleske the leskre milostive laveske, savo tumen šaj del zor te barol a savo tumen del o đedictvos savore svetenca. ³³ Me na kamlom ņikaskro rup aňi somnakaj aňi gada. ³⁴ Tumen korkore džanen, hoj mire vastenca mange zarodavas pre savoreste, so kampelas mange abo olenge, ko sas manca. ³⁵ Andre savoreste, so keravas, tumenge sikađom, hoj kempel phares te kerel buči, te pomožinel le slabenge a te na bisterel pro lava le Rajeskre le Ježišoskre, bo ov phendā: „Bachtaleder hin te del, sar te lel.“

³⁶ A sar dovakerđā kala lava, gele savoredžene pro khoča a o Pavol pes modlinda. ³⁷ A savoredžene chudle igen te rovel, obchudenas le Pavol pašal e meň a čumidenas les. ³⁸ Nekbuter len dukhalas oda, so o Pavol phendā, hoj imar buter les na dikhena. A palis les ligende dži paš e lođa.

21

Le Pavloskro drom andro Jeruzalem

¹ Sar pes lenca rozlučindam, gelam la lođaha pro moros. Džahas rovnones a doavlam pro

ostrovos Kos. Pre aver džives pro ostrovos Rodos a odarik andro foros Patara. ² Ode arakhlam varesavi lođa, so džalas andre phuv Fenicija, a gelam upre. ³ Dikhahas dural o ostrovos Ciprus, obgelam les pal e balogñi sera a džahas la lođaha andre Sirija. Zaačilam andro foros Tir, bo ode kampla la lođake te thovel tele o tovaris. ⁴ Rodňam ode avri le učeňiken a ačilam lenca ode efta džives. Ola učeňika ligende le Duchoha phenenas le Pavloske, hoj te na džal upre andro Jeruzalem. ⁵ Pal ola efta džives gelam het a džahas dureder amare dromeha. A ola savoredžene le romňijenca the le čhavenca amen ligende dži avri pal o foros. Ode pro brehos gelam pro khoča a modlindam pes. ⁶ Sar pes lenca rozlučindam, gelam andre lođa a on gele pale khere.

⁷ Džahas la lođaha dureder andral o Tir andro foros Ptolemaida. Ode pozdravindam le phralen a ačilam ode jekh džives. ⁸ Palis pre aver džives gelam het a doavlám andre Cezarea. Ode gelam andro kher ko Filip ko evaňjelistas, a ačilam ke leste. Ov sas jekh ole efta dženendar, save sas avrikidle andro Jeruzalem. ⁹ Les sas štar pačivale čhaja, save sas prorokiňi.

¹⁰ Medik ode samas a ačilam ode buter dživesa, avla ode andral e Judsko varesavo prorokos, savo pes vičinelas Agabus. ¹¹ Sar avla paš amende, ila le Pavloskro sirimos, phandla peske o vasta the o pindre a phendā: „Kada phenel o Sveto Duchos: ‚Kavke phandena andro Jeruzalem ole muršes, kaskro hin kada sirimos, a dena les andro vasta le pohanenge.‘ “

¹² Sar oda šundam, mangahas les the amen the o phrala andral o foros, hoj te na džal upre andro Jeruzalem. ¹³ Ale o Pavol odphenda: „So keren? Soske roven a dukhaven miro jilo? Bo me som pripravimen, na ča man te del te phandel, ale the te merel andro Jeruzalem vaš o nav le Rajeskro le Ježišoskro.“ ¹⁴ Sar dikhlam, hoj pes na del te prevakerel, preačilam a phendam: „Mi ačhel pes e voľa le Rajeskri.“

¹⁵ Pal ola dživesa pes pripravindam a džahas upre andro Jeruzalem. ¹⁶ Avenas amenca the varesave učeňika andral e Cezarea a ile amen ko Čiperčanos ko Mnason, savo sas jekh le čirlatune učeňikendar, a ke leste ačilam te bešel.

O Pavol andro Jeruzalem

¹⁷ Sar doavlám andro Jeruzalem, o phrala amen radišagoha priile. ¹⁸ Pre aver džives geľa o Pavol amenca ko Jakob a avle ode the savore phuredera. ¹⁹ O Pavol len pozdravinda a chudňa lenge te vakerel avri savoro, so kerđa o Del maškar o aver narodi prekal leskri služba.

²⁰ Sar oda on šunde, lašarenas le Devles. A on leske palis phende: „Tu dikhes, phrala, keci but ezera Židi kade pačandile a savore igen kamen o Zakonos. ²¹ On pes pal tu došunde, hoj sikaves le Židen, so dživen maškar o aver narodi, hoj te na šunen le Mojžiš, bo phenes lenge, hoj te na obrezinen le čhavoren a te na dolikeren o tradiciji. ²² Akana so keraha? Bo savoredžene pes došunena, hoj avlál. ²³ Ker oda, so tuke phenas: Hin amen štar murša, so dine lav le Devleske. ²⁴ Le len tuha a jekhetane lenca tut

obžuzar a počin vaš lenge, hoj peske te den te holinel o šere. Palis savoredžene prindžarena, hoj nane čačipen oda, so pal tu šunde, ale hoj the tu korkoro dolikeres o Zakonos. ²⁵ Le pačabnaskre manušenge andral aver narodi amen pisindam, hoj te na chan oda, so hin obetimen le modlenge, te na keren lubipen, te na chan o mas le tasade džvirengro aňi o rat.“

²⁶ Akor ila o Pavol ole muršen a pre aver džives pes lenca diňa te obžuzarel. Geľa andro chramos a diňa le rašajenge te džanel, keci dživesa pes obžuzarena a hoj pal ola dživesa pes anela e obeta vaš dojekh lendar.

O Židi zalen le Pavol

²⁷ Sar imar predžanas ola eŧta džives, dikhle les andro chramos o Židi andral e Azijsko provin-cija a marde upre savore manušen. ²⁸ Chudle les a vičinenas: „Muršale andral o Izrael, pomožinen amenge! Kada hin oda manuš, savo savoredženen všadzik sikavel a vakerele pro Izraeliti, pro Zakonos a the pre kada than. Mek the le Greken anda andro chramos a melarda kada sveto than!“ ²⁹ Bo angloda dikhle le Trofimus andral o Efezus le Pavloha andro foros a gondolinenas peske, hoj les o Pavol ila andro chramos.

³⁰ Calo foros pes vzburinda a o manuša pal dojekh sera ode denašenas. Chudle le Pavol, lidžanas les avri andral o chramos a takoj phandle o brani. ³¹ Androda, sar les imar džanas te murdarel, pes došunda o velitelis upral o ezeros slugada, hoj hin bari vika andro Jeruzalem. ³² Ov peha takoj ila le slugaden the le velitelēn upral o

šel a denašla maškar lende. Sar dikhle o manuša le velitelis the le slugaden, preachile te marel le Pavol.

³³ O velitelis avla paš leste, chudna les a diña les te phandel duje lancenca. Phučla lendar: „Ko hin kada manuš? So kerda?“ ³⁴ Ale sako ole but manušendar vičinelas vareso aver. Sar pes o velitelis angle vika našti dodžanla o čačipen, rozkazinda, hoj les te len andre kasarňa. ³⁵ Sar avla o Pavol paš o garadiči, ačhila pes oda, hoj les mušinde o slugada te lidžal pro vasta anglo manuša, ³⁶ bo savore ola but nipi džanas pal leste a vičinenas: „Murdaren les!“

O Pavol prevakerel

³⁷ Sar les imar kamenas te lidžal andre kasarňa, phenda o Pavol le veliteliske: „Šaj tuke vareso phenav?“

A ov odphenda: „Džanes te vakerel grecki? ³⁸ Na sal tu oda Egiptanos, savo anglo vajkeci dživesa marda upre a ligenda pre pušta štar ezera (4 000) živañen?“

³⁹ O Pavol phenda: „Me som Židos, občanos andral o Tarzus, savo nane chocsavo foros andre phuv Cilicija, a mangav tut, domuk mange te prevakerel ko nipi.“

⁴⁰ Sar leske domukla, ačhada pes o Pavol pro garadiči a kerda le manušenge le vasteha, hoj te čiten. Sar sas savoredžene čit, prevakerda ke lende hebrejski.

22

¹ A o Pavol phenda: „Muršale, phralale the dadale! Šunen akana, so me pre oda phenav.“

² Sar šunde, hoj ke lende prevakerda hebrejski, ačhile meksa cicheder.

³ A phenda: „Me som Židos, ulilom andro Tarzus andre phuv Cilicija, ale barilom avri andre kada foros a sikluvavas paš o pindre le Gamalieloskre. Ode siklilom o zakonos amare dadengro a džavas pal o Del avke sar the tumen adadžives. ⁴ Me somas oda, ko igen džalas pro evaňjelium a varesave dženen davas až te murdarel. Phandavas le muršen the le džuvlen a čhivavas len andre bertena. ⁵ Miro švedkos hin o nekbareder rašaj a the savore phuredera. Sar lendar chudňom o lila pro phrala, džavas andro Damašek, hoj len te anav zaphandlen andro Jeruzalem, hoj len ode te maren.

⁶ Ačila pes mange, sar džavas imar paš o Damašek, avke vaj pro dilos, hoj jekhvareste avla andral o ňebos igen zoralo švetlos a zaučharda man andre. ⁷ Peľom pre phuv a šundom o hangos, so mange phenda: ‚Saul, Saul, soske pre mande džas?‘

⁸ A me odphendom: ‚Ko sal, Rajeja?‘

Odphenda mange: ‚Me som o Ježiš Nazaretsko, oda, pre kaste tu džas.‘ ⁹ Ola, so manca sas, dikhle oda švetlos a darandile, ale na šunde oda hangos, so manca vakerelas.

¹⁰ Me phendom: ‚So mange kampil te kerel, Rajeja?‘

O Raj mange odphenda: ‚Ušti a dža andro Damašek. Ode pes tuke phenela savoro, so mušines te kerel.‘ ¹¹ Ole zorale švetlostar na dikhavas nič, a vašoda man chudenas ola,

so manca sas, le vastestar a lidžanas andro Damašek.

¹² Ode sas varesavo pobožno murš, savo pes vičinelas Ananijaš. Ov dolikerelas o Zakonos a savore Židi, so ode bešenas, pal leste mištes vakerenas. ¹³ Ačhila paš ma a phenda mange: ‚Saul phrala, chude pale te dikhel!‘ A takoj mange phundrile o jakha a dikhlom les.

¹⁴ O Ananijaš phenda: ‚O Del amare dadengro peske tut anglal kidña avri, hoj te prindžares leskri voľa a te dikhes ole Čaćipnaskres a te šunes o hangos andral leskro muj. ¹⁵ Bo tu aveha leskro švedkos maškar savore manuša a vakereha pal oda, so dikhlal the šundal. ¹⁶ Akana so užares? Ušfi, de tut te bolel, obžuzar tut tire binendar a lašar o nav le Rajeskro!‘

¹⁷ A sar avlom pale andro Jeruzalem a modlinavas man andro chramos, dikhlom videňje. ¹⁸ Dikhlom le Rajes, sar mange phenel: ‚Sig dža avri andral o Jeruzalem, bo na prilena tire lava pal mande.‘

¹⁹ Me phendom: ‚Rajeja, on džanen, hoj me džavas andral jekh sinagoga andre aver, hoj te phandav andre bertena a te marav olen, ko pačan andre tu. ²⁰ A the akor, sar murdarde tire švedkos le Štefan, me ode somas a davas len čaćipen, sar oda kerenas, a ačhavas paš o gada olenge, ko les murdarenas.‘

²¹ Ale ov mange phenda: ‚Dža, bo me tut bičhavava dur maškar o aver narodi.‘ “

O Pavol phenel, hoj hino rimaňiko občanos

22 Šunenias les dži akor, medik na phendā kada lav. Palis chudle zorales te vičinel a phende: „Murdar les! Kajso manuš mi našlol pal o svetos! Našti dživel!“

23 Sar vičinenas a čivkerenas o uprune gada pal peste tele the o prachos andro luftos, 24 phendā o velitelis upral o ezeros, hoj te len le Pavol andro kasarņi. Prikazinda, hoj les te zbičinen a palis te šunen avri, bo kamla pes te dodžanel, vaš soske pro Pavol kavke vičinen. 25 Sar les ile te zbičinel, phendā o Pavol le veliteliske upral o šel slugada, savo ode ačhelas: „Či šaj maren bičoha le rimaņike občanos bi o sudos?“

26 Sar oda šunda o velitelis upral o šel, geļa oda te phenel le veliteliske upral o ezeros: „So kames te kerel? Bo kada manuš hino rimaņiko občanos!“

27 Akor avļa o velitelis upral o ezeros paš o Pavol a phendā leske: „Phen mange, sal tu rimaņiko občanos?“

Ov odphendā: „He, som.“

28 O velitelis leske odphendā: „Me mange vaš o but love cindom oda, hoj te avav Rimanos.“

O Pavol phendā: „Ale me ulilom sar rimaņiko občanos.“

29 A takoj pašal leste gele het o slugada, save les kamle te marel. The o velitelis darandila, sar pes došunda, hoj o Pavol hino rimaņiko občanos, bo diņa les te phandel.

O Pavol angle Bari Rada

30 Pre aver džives kamelas o velitelis pes mištes te dodžanel, sostar les o Židi obviņinen.

Ila leske pal o vasta tele o puta a diña prikazis, hoj pes te zdžan o bare rašaja the e cali Bari Rada. Andā le Pavol a ačhađa les anglal lende.

23

¹ O Pavol dikhľa andro jakha le manušenge andral e Bari Rada a phendā: „Muršale, phralale! Me dži adadžives dživavas miro dživipen anglo Del avke, hoj miro svedomje hino žužo.“ ² Ale o nekbareder rašaj o Ananijaš phendā olenge, ko ačhenas paš o Pavol, hoj les te maren pal o muj. ³ Akor leske o Pavol phendā: „Marela tut o Del, tu parni falo! Bešes kade, hoj man te sudzines pal o Zakonos, ale phenes, hoj man te maren, a keres oda, so o Zakonos na phenel!“

⁴ Ola, ko ode ačhenas, phende: „Tu rakines le Devleskre nekbareder rašaske?“

⁵ O Pavol odphendā: „Na džanavas, phralale, hoj ov hino nekbareder rašaj, bo hin pisimen: *„Ma vaker namištes a ma koš tire vodcas!“*“

⁶ Sar pes o Pavol dodžanľa, hoj varesave džene andral e Bari Rada hine Saduceja a varesave Farizeja, vičinda zoraes: „Muršale, phralale! Me som Farizejis, čhavo le Farizejiskro a sudzinen man vaš oda, hoj užarav pre oda, hoj o mule ušćena andral o meriben!“ ⁷ Sar oda phendā, chudle pes maškar peste te vesekedinel o Farizeja the o Saduceja a o zhromažđeňje pes rozđelinda pro duj. ⁸ Bo o Saduceja na pačan andre oda, hoj pes ušćel andral o meriben, aňi andre oda, hoj hin varesavo aňjelos abo duchos, ale o Farizeja pačan the andre kada the andre kada.

⁹ A sas olestar bari vika. Andre oda uštile upre varesave Farizeja, save sas avrisikade andro židoviko zakonos, a phenenas: „Na dikhas nič nalačo pre kada manuš. A so te ke leste prevakerđa o duchos abo o aňjelos? [Te na pes ačhavas le Devleske!]“ ¹⁰ Sar pes furt buter vesekedinenas, daralas pes o veliteľis, hoj te na rozcirden le Pavol. Vašoda prikazinda le slugaenge, hoj te džan tele a te cirden les lendar avri a te lidžan les andro kasarňi.

¹¹ Pre aver rat avľa o Raj ke leste a phenda leske: „Ma dara tut Pavol, bo avke sar pal ma svedčinehas andro Jeruzalem, avke mušines te svedčinel the andro Rim.“

O Židi pes dovakeren pro Pavol

¹² Sar avľa avri o kham, dovakerde pes varesave Židi a ile vera, hoj na chana aňi na pijena, medik na murdarena le Pavol. ¹³ Ola, ko ile vera, sas buter sar saranda (40) džene. ¹⁴ Avle ko bare rašaja the ko phuredera a phende: „Iľam vera, hoj na laha nič andro muj, medik na murdaraha le Pavol. ¹⁵ Avke akana tumen the e Bari Rada mangen le veliteľis, hoj les tajsa te anel tele ke tumende. Keren avke, sar te les kamľanas feder te šunel avri pal leskri veca. A amen sam pripravimen les te murdarel mek sigeder, sar kade doavela.“

¹⁶ Ale sar šunđa le Pavloskra pheňakro čhavo, so les kamen te kerel, avľa andre kasarňa a diňa oda te džanel le Pavloske.

¹⁷ O Pavol peske vičinda jekhe veliteľis upral o šel a phenda: „Lidža kale terne manušes ke tiro veliteľis, bo kamel leske vareso te phenel.“

¹⁸ Avke les ligenda ke peskro velitelis a phenda: „O Pavol, o bertenosis, peske man vicinda a mangla man, hoj ke tu te anav kale terne manuses, bo kamel tuke vareso te phenel.“

¹⁹ O velitelis les ila vastestar sikra pre sera a phucla lestar: „So mange kames te phenel?“

²⁰ Ov phenda: „O Židi pes dovakerde, hoj tut mangena, hoj tajsas te anes le Pavol angle Bari Rada, a kerena avke, sar te pes kamlehas pal leste vareso buter te dodžanel. ²¹ Ale ma de tut lenge te prevakerel, bo buter sar saranda (40) murša pre leste džan. Ola murša ile vera, hoj na chana aňi na pijena, medik les na murdarena. Akana imar hine pripravimen a ča užaren pre tu, hoj lenge kereha oda, so tutar mangen.“

²² Palis premukla o velitelis le terne manuses a prikazinda leske: „Ma phen ņikaskes avri, hoj mange oda phenda!“

Le Pavol lidžan andre Cezarea

²³ Avke o velitelis vicinda duje velitelen upral o šel a phenda: „Pripravinen duj šel (200) slugaden the eftavardeš (70) muršen pro graja a mek duj šel (200) slugaden le kopijenca, hoj te džan eňa orendar rači andre Cezarea.“

²⁴ Prikazinda, hoj te anen grajes, te thoven upre le Pavol te bešel a te lidžan les sastes ko vladaris Felix.

²⁵ A pisinda leske kajso lil:

²⁶ O Klaudius Lisijaš pozdravinel le lače vladaris le Felix!

²⁷ Kale manušes zaile o Židi a kamle les te murdarel, ale avlom le slugadenca a cirdnom lenge les avri andral o vasta, bo dodžanlom man, hoj hino rimaňiko občanos. ²⁸ Kamlom man te dodžanel, soske pre leste vakeren a ligendom les angle lengri Bari Rada. ²⁹ Avlom pre oda, hoj pre leste vakeren vaš varesave lava andral lengro zakonos, ale na kerđa nič, vaš soske mušindahas te merel, abo te džal andre bertena. ³⁰ Sar man dodžanlom, hoj kale muršes kamen o Židi te murdarel, takoj les bičhadom ke tute. Prikazindom olenge, ko les obviňinen, hoj tuke te phenen, so len pre leste hin. [Av bachtalo!]

³¹ Avke o slugađa kerde oda, so lenge sas phendo. Ile le Pavol a ligende les prekal e rat andre Antipatrida. ³² Pre aver džives gele o slugađa pro graja le Pavloha dureder a okla slugađa gele pale andre kasarňa. ³³ Sar doavle andre Cezarea, dine le vladariske o lil a ačhade anglal leste le Pavol. ³⁴ O vladaris pregenda o lil a phučla le Pavlostar, andral savı provincija hino. Sar pes dodžanla, hoj hino andral e Cilicija, ³⁵ phenda: „Šunava tut avri, sar ade doavena ola džene, ko tut obviňinen.“ A prikazinda, hoj les te stražinen andro palacis le Herodesoskro.

24

O Ananijaš the o Tertullus obviňinen le Pavol

¹ Pal o pandž džives avla tele o nekbareder rašaj Ananijaš le phurederenca the le Tertulloha, so sas avrisikado andro vakeriben, hoj te obviñinen le Pavol anglo vladaris. ² Avke vičinde le Pavol andre a o Tertullus les chudña te obviñinel anglo Felix: „Amen peske paš tute dživas imar but berša andro smirom a tira bara godaha andal andre kada narodos feder dživipen! ³ Nektbareder Felixona, amen oda vakeras furt a vřadzik a igen tuke vaš oda palikeras! ⁴ Ale hoj tut but te na zlikerav, mangav tut, hoj amen sikra te řunes avri andre tiro lačhipen.

⁵ Bo avlam pre oda, hoj kada manuř hino sar nasvaliben a pal calo svetos marel upre le řiden a anel mařkar lende o nasmirom. Ov lidžal e Nazaritsko sekta ⁶ a mek the o chramos kamelas te melarel andre. Amen les chudñam [a kamahas les te sudzinel pal amaro zakonos, ⁷ ale avla o velitelis Lisijař a cirdña les avri andral amare vasta bara zoraha a ila les het. ⁸ A prikazinda olenge, ko les obviñinenas, hoj te aven ke tu.] Sar les řuneha avri, the korkoro tut dodžaneha savoro, sostar les amen obviñinas.“

⁹ A the okla řidi vakerenař avke sar o Tertullus a phenenas, hoj oda hin čačo.

O Pavol anglo Felix

¹⁰ Sar sikada o vladaris le Pavloske le vasteha, hoj te vakerel, phendã o Pavol: „Džanav, hoj imar but berř sudzineř kada narodos. Vařoda phenava bi e dar o čačipen pal mande. ¹¹ Avke sar tut řaj dodžanes the korkoro, hoj oleske nane buter sar deřuduj (12) džives, sar man geļom

te modlínel andro Jeruzalem. ¹² A na arakhle man varekaha pes te vesekedinel aňi te marel upre le nipen andro chramos aňi andro sinagogi aňi andro foros. ¹³ A aňi tuke našti dokazinen oda, so pre mande akana vakeren. ¹⁴ Ale kada tuke šaj phenav, hoj ole Rajeskre dromeha, so on vičinen sekta, me služinav mire dadengre Devleske. Pačav savoreske, so hin pisimen andro Zakonos the andro Proroka. ¹⁵ Me man mukav pro Del avke sar the on, hoj o lače manuša the o nalače uštena andral o meriben. ¹⁶ Vašoda kerav savoro, hoj man te avel žužo svedomje anglo Del a the anglo nipi.

¹⁷ Pal o buter berš avlom andro Jeruzalem, hoj te anav mire narodoske almužni a te obetinav obeti. ¹⁸ A pašoda, sar oda keravas, man arakhle obžučardes andro chramos a na sas manca nisave nipi aňi na keravas nisavi vika. ¹⁹ Ale sas ode varesave Židi andral e Azijsko provincija; on kamle kade te ačhel anglal tu a te obviñinel man, te len hin vareso pre mande. ²⁰ Abo the kala džene, so hine kade, tuke šaj phenen, či pre ma arakhle varesavo nalačhipen, sar ačhavas angle Bari Rada. ²¹ Ča oda jekh lavoro, so phendom, sar ačhavas angle lende, a zorales vičindom: „Adadžives man sudzinen vaš oda, bo pačav, hoj o mule uštena andral o meriben.“

²² Sar oda šunđa o Felix, bo ov mištes džanelas pal oda drom le Rajeskro, prethoda lengro sudos a phenđa: „Rozsudzinava tumari veca akor, sar ade doavela o velitelis Lisijaš.“ ²³ Phenđa le veliteliske upral o šel, hoj te phanden le Pavol andre loki bertena a te na brañinel leskre

prijatelenge te anel leske oda, so leske kampil.

O Pavol anglo Felix the anglo Druzilla

²⁴ Pal vajkeci dživesa avla o Felix peskra romňaha la Druzillaha, savi sas Židovka, bičhađa pal o Pavol a šunelas les, so vakerel pal o pačaben andro Ježiš Kristus. ²⁵ Sar vakerelas o Pavol pal o spravodlišagos, pal oda, hoj pes te zlíkeras le žadoscendar, a the pal o sudos, so avela, darandíla o Felix a phendá: „Akana imar dža, ale sar man ela časos, vičinava tut.“ ²⁶ Ale pašoda užarelas, hoj les o Pavol dela love, hoj les te premukel. Vašoda pal leste the buterval bičhavelas a vakerelas leha.

²⁷ Sar pregela duj berš, čerinda le Felix aver vladaris o Porcius Festus. No o Felix kamelas te avel pre dzeka le Židenge, vašoda mukla le Pavol andre bertena.

25

O Pavol pes mangel ko cisarís

¹ Trin džives pal oda, sar o Festus avla andre odi provincija, geľa andral e Cezarea upre andro Jeruzalem. ² Avle paš leste o bare rašaja the o židovika vodci, hoj te vakeren pro Pavol. Mangenas le Festus, ³ hoj lenge te kerel pal e dzeka a te del te anel le Pavol andro Jeruzalem, bo on les kamenas te murdarel pal o drom. ⁴ Ale o Festus odphendá, hoj o Pavol mušinel te ačhel andre bertena andre Cezarea a hoj the ov korkoro ode maj džala. ⁵ A phendá: „Tumare vodci mi aven manca, a te len hin vareso pre oda murš, ode les mi obviňinen.“

⁶ O Festus ačila maškar lende vaj očno abo deš džives a palis geľa tele andre Cezarea. Pre aver džives peske bešla o Festus pro sudno stolkos a prikazinda, hoj te anen le Pavol. ⁷ Sar avľa o Pavol andre, akor ola Židi, so avle andral o Jeruzalem, pes rozačhade pašal leste a chudle pre leste but te vakerel ajse bare veci, save našti dokazinenas.

⁸ Ale o Pavol pes braņinelas a phenda: „Na phendom nič aņi pro židoviko zakonos aņi pro chramos aņi pro cisaris.“

⁹ O Festus kamľa te kerel pal e dzeka le Židenge, a vašoda phenda le Pavloske: „Kames te džal upre andro Jeruzalem, hoj te aves ode sudzimen angle mande?“

¹⁰ Ale o Pavol odphenda: „Me akana ačhav anglo sudno stolkos le cisariskro a kade man kampil te sudzinel. Tu džanes mištes, hoj me na kerđom le Židen nič nalačo. ¹¹ Te kerđom vareso nalačo, vaš soske mušinav te merel, na darav man te merel. Ale te nane nič čačo, so pre mande kala Židi vakeren, ņiko man našti del lenge andro vasta. Mi sudzinel man o cisaris!“

¹² Akor pes o Festus dovakerđa peskra radaha a phenda: „Ko cisaris tut mangľal, ko cisaris džaha!“

O Pavol anglo Agrippa the angle Bernika

¹³ Pal vajkeci dživesa avle andre Cezarea o kralis Agrippa the e Bernika te pozdravinel le Festus. ¹⁴ Sar imar ode sas buter dživesa, diňa te džanel o Festus le kraliske pal o Pavol a phenda: „O Felix kade mukľa varesave bertenošis. ¹⁵ A

sar somas andro Jeruzalem, avle ke ma o bare rašaja the o phuredera le Židengre a mangelas man, hoj les te odsudzinav.

¹⁶ Me lenge phendom, hoj o Rimana našti den le bertenosis andro vasta olenge, ko les obviñinen, medik les anglal lende na šunen avri, hoj pes te šaj brañinel oleske, so pre leste vakeren. ¹⁷ Avke avle o Židi kade pal mande, me takoj pre aver džives bešlom a diñom te anel ole manušes, hoj les te sudzinav. ¹⁸ Ola, so les obviñinas, pes rozačhade pašal leste, ale na vakerenas pre leste varesave bare veci, sar me užaravas, hoj vakerena. ¹⁹ Ale vesekedinas pes leha vaš peskro pačaben the vaš varesavo Ježiš, savo muľa, pal kaste o Pavol phenel, hoj dživel. ²⁰ Me na džanavas so te kerel andre kadi veca, vašoda lestar phučlom, či na kamel te džal andro Jeruzalem, hoj les ode te sudzinen. ²¹ Vašoda, bo o Pavol pes mangľa ko cisaris, hoj les te sudzinel, me prikazindom, hoj te ačhel andre bertena, medik les na bičhavava ko cisaris.“

²² Avke o Agrippa phenda le Festoske: „The me kamľomas te šunel ole manušes.“

A o Festus leske phenda: „Tajsa les šuneha.“

²³ Avke pre aver džives avľa o Agrippa the e Bernika bare rajikañibnaha pre oda than, kaj pes sudzinel. Avle leha o bare veliťa the o bare raja andral o foros a o Festus prikazinda, hoj te anen le Pavol. ²⁴ O Festus phenda: „Kralina Agrippa the savore, so san kade amenca! Dikhen kale manušes, vaš savo man mangelas igen but Židi andro Jeruzalem a the kade a vičinas,

hoj našti ačhel te dživel. ²⁵ Ale me avlom pre oda, hoj na kerda nič, vaš soske mušindahas te merel. No ov pes mangla ko cisarís a me phendom, hoj les ode bičhavava. ²⁶ Ale nane man so pal leste te pisinel le cisaríske. Vašoda les andom angle tumende a nekbuter angle tute, kralína Agrippa, hoj te džanav so te pisinel, sar les šunaha avri. ²⁷ Bo mange pes dičhol, hoj nane mištes te bičhavel ode bertenošís a te na pisinel, so kerda.“

26

O Pavol vakerel anglo Agrippa

¹ O Agrippa phenda le Pavloske: „Domukav tute, hoj te vakeres pre tiri obrana.“

Akor o Pavol nacirdna o vast a phenda: ² „Bachtalo som, kralína Agrippa, hoj šaj adadžives vakerav pre miri obrana anglal tute pal ola savore veci, savendar man o Židi obviñinen, ³ bo tu mištes prindžares le Židengre tradíciji the ola veci, so len rozdelinen. Vašoda tut mangav, hoj man mištes te šunes avri.

⁴ Savore Židi prindžaren miro dživipen terñipnastar, džanen, savo somas angloda andre miro narodos the andro Jeruzalem. ⁵ On man prindžaren ešebnovarestar, a te kamlehas, šaj mange dosvedčinen, hoj me dživavas sar jekh le Farizejendar a igen zorales dolikeravas savoro andre amaro pačaben. ⁶ A the akana ačhav anglo sudos vašoda, bo pačav ole laveske, so diña o Del amare dadenge. ⁷ Oda hin oda lav, andre savo pačan the o dešuduj (12) kmeñi amare

narodoskre, sar lašaren le Devles rat-džives. A vaš kada pačaben man o Židi obviñinen, kralina Agrippa. ⁸ Soske tumen phenen, hoj našti te pačal oleske, hoj o Del uštavel le mulen?

⁹ Me mange tiš gondolinavas, hoj mušinav zoraha te džal pro nav Ježiš Nazaretsko. ¹⁰ A andro Jeruzalem oda the kerđom. O bare rašaja mange domukle te phandel but Devleskre manušen andro berten. A sar len murdarenas, the me somas vaš oda, hoj len te murdaren. ¹¹ Andre savore sinagogi len buterval maravas a ispidavas pre lende, hoj te zaprinen le Ježiš. Džavas pre lende bara choľaha a lavas len palal dži andro aver fori.

¹² A kavke džavas the andro Damašek. O bare rašaja mange oda domukle a dine man pre oda pravos. ¹³ A vaj pro dilos, kralina Agrippa, sar džavas le dromeħa, dikhlom andral o ñebos ajs o švetlos, so sas zoraleder sar kham, a zaučharda andre the man a the olen, ko sas manca. ¹⁴ Savoredžene peľam pre phuv a šundom o hangos, so mange hebrejski phenda: ‚Saul, Saul, soske pre mande džas? Phares tuke ela, te aveħa sar volos, so ruginel andre špicovato paca* peskre rajeskri.‘

¹⁵ A me phučlom: ‚Ko sal, Rajeja?‘

O Raj mange odphenda: ‚Me som o Ježiš, pre kaste tu džas. ¹⁶ Avke akana ušti a ačhav tut pro pindre, bo vaš oda man tuke sikađom, hoj te aves miro služobñikos a te svedčines pal kada, so akana dikhlal, a the pal oda, so tuke mek

* **26:14** 26,14 E ostro paca, savaha džubinen le volen, hoj te šunen.

sikavava. ¹⁷ Cirdava tut avri andral o vasta tire manuŝengre the andral e zor le pohanengri, paš save tut me akana bičhavav, ¹⁸ hoj lenge te phundraves o jakha, hoj pes te visaren le kalipnastar ko ŝvetlos a le bengeskra zoratar ko Del, hoj pes lenge te odmuken o bini a te chuden o than maŝkar ola, so pačabnaha andre ma ačhile sveta.'

¹⁹ Avke, kralina Agrippa, me kerdom oda, so ŝundom andro videňje andral o űebos.

²⁰ Me vakeravas eŝeb andro Damaŝek the andro Jeruzalem the pal cali judsko phuv a palis the le avre narodenge, hoj pes te visaren le binendar ko Del a hoj te sikaven oda peskre skutkenca.

²¹ Vaŝoda man o Źidi chudle andro chramos a kamenas man te murdarel. ²² Ale o Del mange pomoŝinda dŝi adadŝives, a vaŝoda kade ačhav a svedčinav savoredŝenenge, le čorenge the le barvalenge. A me na vakerav nič aver, ča oda, so phende o Proroka the o Mojŝiŝ, hoj pes ačhela, ²³ hoj o Kristus cerpinela a sar eŝebno uŝtela andral o meriben a vakerela pal o ŝvetlos le Źidenge the avre narodenge."

²⁴ A sar o Pavol kada vakerelas pre peskri obrana, zaačhađa les o Festus a zorales pre leste vičinda: „Tu na sal paš e godi, Pavol! Igen but sikliłal a oda tut lidŝal andro diliņipen!“

²⁵ Ale o Pavol phenda: „Me na som dilino, nekbareder Festus, ale vakerav čačipen sasta godaha. ²⁶ O kralis dŝanel pal kala veci, a vaŝoda ke leste ŝmelones vakerav. Bo som presvedčimen, hoj ov miŝtes dŝanel kale vecendar, bo oda pes na ačhiła varekhaj garudo andro

kutos. ²⁷ Kralina Agrippa, pačas le prorokenge? Džanav, hoj pačas.“

²⁸ O Agrippa phendā le Pavloske: „Imar na kampła but, hoj man te prevakeres, hoj te ačhav krestanoske.“

²⁹ Ale o Pavol phendā: „Či kampła but vaj na, mangav mange le Devlestar, hoj na ča tu, ale the savore, so man adadžives šunen, te aven ajse, sar som me, ale bi e kala puta.“

³⁰ Sar oda phendā, uštīla o kralis Agrippa, o vladaris Festus, e Bernika the ola, ko lenca bešenas. ³¹ A sar džanas, phenenas jekh avreske: „Kada manuš na kerel nič ajso, vaš soske mušindahas te merel abo te avel andrephandlo.“

³² O Agrippa phendā le Festoske: „Te kada manuš pes na manglahas ko cisaris, šaj les premuklamas.“

27

O Pavol džal andro Rim

¹ Sar sas phendo, hoj te džas la lođaha andre Italija, oddine le Pavol the varesave avre bertenošēn le veliteliske, savo pes vičinelas Julius a sas andral e cisariskri čata. ² A bešlam pre lođa andral e Adramitija, savi kamelas te džal pašal e Azijsko provincija. Sar pes imar muklam pro drom, sas amenca o Aristarchos, o Macedončanos andral e Tesalonika.

³ Pre aver džives doavlām andro Sidon. Vašoda, hoj o Julius sas lačno le Pavloha, domukla leske te džal ko prijateľa, hoj les te den oda, so leske kampelas. ⁴ Sar odarik gełam

het, muklam pes la lođaha pre aver sera pašal o ostrovos Ciprus, bo phurdelas pre amende e zorali balvaj. ⁵ Pregelam o moros la lođaha pašal e Cilicija the Pamfilija a doavlám ke Mira andre provincija Licija. ⁶ Ode arakhla o velitelis lođa andral e Alexandrija, so džalas andre Italija, a thoda amen upre. ⁷ But dživesa džahas la lođaha igen polokes a igen phares dochudňam pes paš o Knidus. Vašoda, hoj e balvaj amenge na domukelas te džal avke, sar kamlam, gelam pašal o Salmon tele pašal o ostrovos Kreta. ⁸ Igen phares palis pregelam pašal leste a avlam pro than, so pes vičinelas Šukar pristavos, pašes paš o foros Lasea.

⁹ Vašoda, hoj ode našadám but časos, sas imar dar te džal dureder la lođaha, bo pregeľa imar the o Postos* a avelas o jevend. Avke lenge o Pavol phenda: ¹⁰ „Muršale, den pozoris, bo me dikhav, hoj nane mištes te džal dureder, bo na ča e lođa the lakro tovaris našavaha, ale the amare džživipena.“ ¹¹ Ale o velitelis buter pačalas le kapitanoske the oleske, kaskri sas e lođa, sar le Pavloske. ¹² Vašoda, hoj na sas mištes te ačhel andre oda pristavos prekal o jevend, buter džene lendar peske phende, hoj džana odarik het. Bo kamenas pes varesar te dochudel dži andro Fenix a ode te ačhel prekal o jevend. O Fenix hin jekh pristavos pre Kreta, savo hino visardo pro juhozapados the severozapados.

E balvaj pro moros

* **27:9** 27,9 o židoviko inepos Jom kipur

13 Chudña te phurdel e južno balvaj a gondolinenas peske, hoj imar dochudle oda, so peske phende. Cirdle upre o kotvi a džanas la lođaha pašes pašal e Kreta. 14 Ale na pregela but a demađa pre lođa zorali balvaj, so pes vičinel Eurakilon. 15 E balvaj zachudña e lođa a imar la našti likerđam, vašoda pomuklam, hoj la te lidžal e balvaj. 16 Sar avlam paš o cikno ostrovo, so pes vičinel Kauda, ča ajci-ajci so zachrañindam e lodkica, savi pal peste cirdahas. 17 Cirdle la upre a palis zoralarde e lođa le lanenca. Daranas, hoj te na demen tel o pañi andro pošakro than paš e phuv Libija, mukle tele la lođakri lepeda a dine pes te lidžal la balvajake. 18 Vašoda, hoj e zorali balvaj amenca igen čhivkerelas, pro dujto džives chudle te čhivkerel avri o veci andral e lođa. 19 A pro trito džives peskre vastenca čhivkerenas avri o sersamos la lođakro. 20 Sar imar buter dživesa pes na sikavenas añi o kham añi o čercheña a mek furt likerelas oda nalačo časos, preačilam imar te pačal, hoj pes zachrañinaha.

21 Sar imar buter dživeša o manuša na chale nič, ačila o Pavol maškar lende a phenda: „Kampla man te šunel, muršale, a te na mukel pes andral e Kreta. Na ulahas tumen kada pharipen the kada našaviben. 22 Akana tumen mangav, hoj tumen te na daran, bo ñiko tumendar na našavela o džživipen, ča e lođa tašlola. 23 Bo adi rat ačila paš mande o añjelos le Devleskro, kaskro som the saveske služinav, 24 a phenda mange: „Ma dara tut, Pavol, bo mušines te ačhel pro sudos anglo cisarís! Dikh, o Del tuke

diña olen, ko hine tuha andre lođa.' ²⁵ Vašoda, muršale, ma daran tumen, bo pačav le Devleske, hoj pes savoro ačhela avke, sar mange phendā. ²⁶ Ale e lođa demela andre varesavo ostrovos."

²⁷ Pre dešuštarto (14.) rat amen ligendā e balvaj pro Adrijatiko moros a vaj pal jepaš rat pes dičholas le namorņikenge, hoj doaven paš varesavi phuv. ²⁸ Merinde, keci tele hin o paņi, a sas saranda (40) metri. Sar gele la lođaha sikra dureder, pale merinde a sas tranda (30) metri. ²⁹ Daranas pes, hoj te na demen pro bar, mukle palunestar tele štar kotvi a modlinenas pes, hoj te avel imar džives. ³⁰ O namorņika kamenas te denašel andral e lođa a mukle e lodka tele andro moros. Kerenas pes avke, sar te kamlehas anglunestar te mukel tele o kotvi. ³¹ O Pavol phendā le veliteliske the le slugadenge: „Te kala namorņika na ačhena pre lođa, tumen našti avena zachraņimen.“ ³² Akor prečhinde o slugađa o lani la lodkakre a mukle la te perel andro moros.

³³ Sar imar chudelas o džives, mangla o Pavol savoren, hoj te chan, a phendā lenge: „Adadžives imar hin dešuštarto (14.) džives, so užaren bokhaha a na chalan nič. ³⁴ Vašoda tumen mangav, hoj te chan, se kampil tumenge oda, hoj te predživen, bo ņiko tumendar na našavela mek aņi jekh bal pal o šero!“ ³⁵ Sar o Pavol kada dophendā, iļa o maro a palikerđa le Devleske anglal savorende, phagla lestar a chudņa te chal. ³⁶ Savorenge avla pale o radišagos a chudle the on te chal. ³⁷ Pre lođa samas duj šel the eftavardeš the šov (276) džene.

38 Sar savoredžene čalile, chudle te čhivkerel andral e lođa avri o zrnos, hoj te ačhel e lođa lokeder.

E lođa demel

39 Sar imar vidňisalila, na džanenas, kaj hine, ale dikhle varesavi zatoka a phende peske, hoj te pes oda dela, ta zaačhena ode la lođaha.

40 Odčhinde o kotvi pal soduj seri a mukle len tele andro moros. Rozphandle the o lani pro kormidli, hazdle upre e angluňi lepeda a mukle pes te lidžal la balvajaha ko brehos. 41 Ale e lođa demađa andro pošakro than tel o paňi avke, hoj angluno kotor la lođakro zagela andre poši a našti pes čhalavelas a palunestar demenas o vlni andre lođa a phagerenas la.

42 Akor kamle o slugađa te murdarel le bertenošen, hoj te na lendar vareko chučel andro paňi a te na denašel. 43 Ale o velitelis upral o šel kamla te zachraňinel le Pavol a na domukla lenge te kerel oda, so kamenas. Avke rozkazinda, hoj ola, ko džanen te plavinel, te chučen ešebna andro paňi a te doplavinen pre phuv, 44 a oklenge phenda, hoj te preplavinen pro kašta, abo pre varesave aver kotora pal e lođa. Kavke pes savore bachtales dochudle pre phuv a zachraňinde pes.

28

O Pavol pro ostrovos Malta

1 Sar imar pes zachraňindam, akor prindžardam, hoj o ostrovos pes vičinel Malta.

2 O manuša, so ode bešenas, amenge presikade

bari pačiv. Kerde jag a savoredženen amen priile, bo chudña te del o brišind a sas šil. ³ Sar skidña o Pavol upre šuke kaštora a thovelas len pre jag, avla avri o sap le tačipnastar a danderda les andro vast. ⁴ O manuša, so ode bešenas, dikhle, sar leske figinel o sap pal o vast, a phende peske: „Kada manuš mušinel te avel vrahos, bo kajte pes zachrañinda andral o moros, the avke leske na domukla e spravodlišagokri devli te dživel.“ ⁵ Ale o Pavol pal peste razinda tele le sapes andre jag a nič pes leske na ačila. ⁶ On užarenas, hoj šuvlola, abo hoj perela jekhvareste tele mulo. Sar imar buter užarenas a dikhle, hoj pes leske nič na ačhel, čerinde peskre lava a phende, hoj hino del.

⁷ Pašal oda than sas mali le Publius, savo sas o načelňikos le ostrovoskro. Ov amen priila a trin džives pašal amende kerelas. ⁸ Ačila pes, hoj le Publiuskro dad pašlolas strapimen andre horučka a igen les pretradelas. O Pavol geľa ke leste, modlinda pes, thoda pre leste o vasta a sastarda les. ⁹ Sar pes oda ačila, avenas the aver nasvale manuša pal o ostrovos a sastonas avri. ¹⁰ On amenge presikade bari pačiv, a sar imar džahas la lođaha het, dine amen oda, so amenge kampelas.

O drom andral e Malta andro Rim

¹¹ Pal o trin čhon odgelam het la lođaha andral e Alexandrija, savi ačila prekal o jevend pro ostrovos. La lođa sas znakos Dvojički. ¹² Doavlam la lođaha andro Sirakuzi a ačilam ode trin džives. ¹³ Odarik džahas la lođaha pašal

o brehos a doavlám andro Regium. Vašoda, hoj pre aver džives phurdelas lačni balvaj, dogelám tel o duj džives andro Puteol. ¹⁴ Ode arakhlam le phralen, save amen mangle, hoj ode te ačas ehta džives. A kavke doavlám andro Rim. ¹⁵ Sar pes o phrala odarik pal amende došunde, avle pal amende dži paš o Appiuskro Forum the paš o Trin Taberne, hoj pes amenca te arakhen. Sar len dikhla o Pavol, palikerda le Devleske, radisalila a sas povzbudzimen. ¹⁶ Sar doavlám andro Rim, [o velitelis upral o šel oddiña le bertenosen le nekbareder veliteliske]. Ale le Pavloske sas domuklo te bešel korkoro avrether jekhe slugadiha, savo les stražinelas.

O Pavol kazinel andro Rim

¹⁷ Ačila pes, hoj pal o trin džives peske o Pavol vičinda le židovike vodcen. Sar pes zgele, phenelas lenge: „Muršale, phralale! Me na kerdom nič amare manušen, aňi na džavas pro tradiciji amare dadengre, ale the avke man andro Jeruzalem phandle andre a dine andro vasta le Rimanenge. ¹⁸ On man mištes šunde avri a kamle man te premukel, bo na arakhle pre ma nič, vaš soske mušindomas te merel. ¹⁹ Ale o Židi oda na kamenas a mušindom man te mangel ko cisaris, ale na vašoda, hoj te obviňinav varesostar miro narodos. ²⁰ Vašoda tumen akana vičindom, hoj tumen te dikhav a te vakerav tumenca. Bo me som adadžives phandlo andre kale lancoha vaš e nađeť le Izraeloskri.“

²¹ On leske phende: „Amen pal tute na chudňam nisavo lil andral e Judsko, aňi ade na avla ňiko le phralendar, hoj amenge te del te

džanel abo te phenel vareso nalačo pal tute.
 22 Ale kamľamas tutar te šunel, sar gondolines,
 bo džanas pal kadi sekta, hoj pre late všadzík
 džan.“

23 Dine leske te džanel savo džives a avle
 buter džene ke leste andro kher. O Pavol lenge
 svedčinelas tosarastar dži rači a vakerelas pal
 o krališagos le Devleskro a sikavelas lenge pro
 Ježiš andral o zakonos the andral o Proroka, hoj
 len te prevakerel. 24 Varesave džene pačanas
 oleske, so vakerelas, ale varesave na pačanas.
 25 Vašoda, hoj len na sas jekh gondolišagos,
 rozgele pes akor, sar o Pavol phenda kada
 lav: „Mištes phenda o Sveto Duchos prekal o
 prorokos Izajaš amare dadenge:

26 *„Dža ke kala nipi a phen:*

*Tumen šunena tumare kanenca,
 ale na achalona!*

*Tumen dikhena tumare jakhenca,
 ale na dikhena!*

27 *Bo kale nipengro jilo ačhiľa baruno,*

peskre kanenca phares šunen

a peskre jakha phandle andre,

hoj te na dikhen,

le kanenca te na šunen,

le jilenca te na achalon,

hoj pes te na visaren

a me len te na sastarav avri.’

28 Ta akor džanen, hoj avre narodenge hiňi
 bičhadi kadi zachrana le Devleskri a oň la the
 šunena.“ 29 [Sar oda o Pavol phenda, o Židi gele
 het a igen pes maškar peste vesekedinenas.]

30 O Pavol ačhiľa duj berš andre oda kher,
 savo peske korkoro iľa. Prilelas savoren, ko

ke leste avenas, ³¹ a vakerelas pal o krališagos
le Devleskro a sikavelas pal o Raj Ježiš Kristus
šmelones a ņiko leske andre oda na braņinelas.

**Le Devleskero Lav Andre Romaňi Čhib,
Slovensko 2022**
**Romani, Carpathian: Le Devleskero Lav Andre
Romaňi Čhib 2022 (New Testament+)**

copyright © 2019 The Word for the World International and The Word for the World Slovakia

Language: Romanes (Romani, Carpathian)

Contributor: Eastern European Mission

Eastern Slovak Romani Bible

The Word for the World International

Eastern Slovak Romani belongs to the larger cluster of dialects designated 'Carpathian Romani.' The Roma people of Slovakia and the Czech Republic can read and understand the printed text. The audio is also understood by Roma in parts of Poland, Ukraine, and Romania.

Audio of the New Testament is available and that of the Old Testament is expected by the end of 2023.

The text and audio are accessible on YouVersion, Bible.com, Biblia.sk, Bible.is, <https://romani.global.bible>; etc. A standalone app can be downloaded from GooglePlay: search for E Biblia Andre Romani Chib.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-12-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 15 Apr 2023

fb4d190f-4308-5aa8-bddb-58d53f07d849